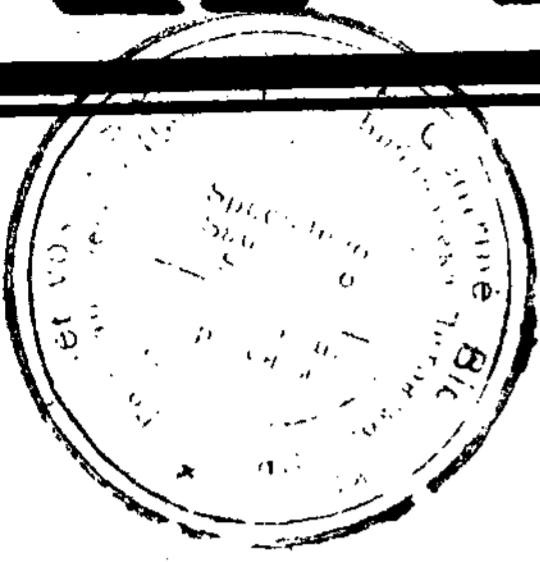

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 37

J. J. Burda Des.

Politikos apžvalga.

Ukrainiečiai nenori girdėti apie susitaikinimą su Lenkija. Nužudytas žymus lenkų politikos veikėjas Tadas Holòwko, mėginęs sutaikinti ukrainiečius su lenkais.

Kaip žinoma, lenkai jaučiasi nelabai ramiai savo okupuotuose kraštuose, ypač Ukrainoj. Rytų Galicija, kur dauguma gyventojų yra ukrainiečiai, teko Lenkijai pagal Versalės sutartį ir Pasiuntinių Konferencijos sprendimą 1923 m. (tais pačiais metais minėta konferencija pripažino Vilniaus kraštą Lenkijai). Ukrainiečiai, su šiuo sprendimu, nesutiko ir pradėjo aktingai varyti propagandą prieš savo okupantus ne vien tik žodžiais, bet ir ginklu. Ukrainiečiai organizavo jaunuomenę, ypač savo studentiją. Prasidėjo teroro aktai prieš okupantų valdžią. Šiai teko sustiprinti savo karo ir policijos jėgas okupuotoj Ukrainoj ir smarkiai kovoti su teroristais. Tačiau šioj kovoje Lenkijai nelabai sekasi, nes gyventojai ukrainiečiai slaptai padeda savo organizacijoms. Lenkai, matydami, kad kova nelengva, pradėjo ieškoti būdų susitaikinti su ukrainiečiais, darant jiems štokingus tokius politinio ar kultūrinio pobūdžio nusileidimus. Varšuvoj buvo sušauktas tam tikslui specialus ukrainiečių veikėjų pasitarimas. Šių derybų su ukrainiečiais organizatorium buvo Tadas Holòwko, žymus lenkų diplomatas, vedęs savo laiku derybas ir su Lietuva Karaliaučiuje ir Kaune. Nors Holòwko derybos su ukrainiečiais pasisekimo neturėjo, bet jos iššaukė aktingų ukrainiečių politinių sluoksnių tarpe didelį pasipiktinimą. Į Holòwko ukrainiečiai pradėjo žiūrėti kaip į žmogų, kuris mėgina suskaldyti ukrainiečių vienybę, jų bendrą frontą prieš okupantus lenkus.

Ir štai ukrainiečiai teroristai pasinaudoja patogia proga, kai Holòwko viešėjo Rytų Galicijos kurorte Truskaviec, kur du nežinomi jauni žmonės įsibrovė į tame kurorte atostogavusio Holòwkos kambarį ir keliais revolverio šūviais jį nužudė.

Latvijos politinė opinija dėl Sovietų Rusijos ir Lenkijos nepuolimo sutarties.

Latvių spauda kreipia daug dėmesio į lenkų pasiūlymą, kad nepuolimo sutartis tarp Lenkijos ir Rusijos kartu paliestų ir Latviją. Prieš lenkų projektus griežtai pasisako latvių laikraštis „Socialdemokratas“. Laikraštis mano, kad derybos užkliuvo, susidurdamos su hegemonijos (vadovavimo) klausimu Pabaltijy. Socialdemokratams esą nuomonės, kad Latvijai ir kitoms valstybėms nėra reikalo eiti su lenkais. Kiekviena Pabaltijo valstybė turi tas sutartis sudaryti atskirai. Laikraštis dėl to pastebi, kad latvių vyriausybė neturi duoti Lenkijai kokių nors įgaliojimų „rūpintis“ Latvijos saugumu ir kalbėti Latvijos vardu. Kartu vyriausybė raginama rimtai pagalvoti apie derybas su Sovietų Rusija, nes padėtis Baltijos jūros pakrasty galinti stipriai pasikeisti, jei Sovietai susitars su Prancūzija. Be to, Latvijos laukia rimtos derybos su Rusija dėl prekybos sutarties, kurios galiojimas ateinančiais metais pasibaigia.

Lenkija nori įtraukti visas Pabaltijo valstybes į derybas su Sovietų Rusija.

Lenkų pasiuntinys Maskvoj pasiūlė Sov. Rusijai atnaujinti derybas ir patiekė savo pasiūlymus, kuriuos tačiau Rusija atmetė. Lenkija pasiūlė tarp kitko Rusijai nepuolimo sutartį praplėsti į Rumunijos ir Pabaltijo valstybes.

Latvijos karių pensijos įstatymas.

Nuo š. m. rugpiūčio 1 d. įsiteisėjo naujas pensijų įstatymas.

Pensiją gali gauti asmenys, kurie išstarnauja 25 metus su pertraukomis arba be pertraukų ir pasiekia 55 m. amžiaus.

Jaunesnio amžiaus pensininkas, išstarnavęs 25 metus, gali gauti pensiją tik tada, kai gydytojų komisija pripažįsta nustojus darbingumo 40% ir daugiau. Tuo atveju pensiją gauna nuo dienos, kada konstatuotas darbingumo nustojimo faktas.

Ištaigas likviduojant, perorganizuojant arba tarnautojų skaičių mažinant, kai tarnautojas palieka be vietos, turi teisę gauti pensiją 30% algos, nežiūrint darbingumo nustojimo ir amžiaus, jei išstarnavo nemažiau 10 pensijai įskaitomų metų ir viso ne mažiau kaip 5 metus. Už kiekvienus sekančius metus po 2% iki 80% algos.

Jei išstarnavęs ne mažiau kaip 10 metų nustoja 40% darbingumo, gauna pensiją nežiūrint amžiaus. Dėl ligos pripažintas netinkamu tarnauti rikiuotėj ir jei nėra kitos atitinkamos vietos ne žemesnės kaip 2 kat., jei tarnautojas išstarnavęs 10 m. dėl ligos atleistas, taip pat turi teisės gauti pensiją. Jei išstarnavęs 5 metus atleistas dėl nepagydomos ligos reikalingas nuolatinės globos, jei tarnybos pareigas eidamas dėl nelaimingo atsitikimo nustoja darbingumo, nežiūrint amžiaus ir išstarnavimo metų, taip pat gauna pensiją.

Kariai, atleisti iš karo tarnybos pasiekę aukščiausio amžiaus ribos ir Latvijos nepriklausomybės karų dalyviai, kurie įstojo Latvijos kariuomenėn iki 1920 m. vasario 1 d., ir buvusieji latvių šauliai, įstoję į dalis iki 1917 m. birželio 1 d., pensiją gauna ir nepasiekę 55 m. amžiaus, jei išstarnavo ne mažiau kaip 20 m.

Lakūnams ir šiaip kariuomenės viršininkams, kurie lakiodami savo pareigas atlieka, viena valanda, išbūta ore, įskaitoma už 3 dienas. Karo metu lakūnams lakiotas laikas jokių pirmenybių į pensiją neduoda.

Laivyne išbūtas po vandeniu laikas įskaitomas pusantro karto.

Rusų kariuomenėj tarnautas laikas į pensiją įskaitomas, išskyrus būtinąją karo tarnybą, bet ne daugiau kaip 20 m. ir tik iki 1917 m. lapkričio 7 d.

Karo metu išstarnautas laikas įskaitomas dvigubai (iki 1920 m. rugpiūčio 11 d., t. y., iki taikos sutarties pasirašymo su Tarybų Rusija).

Į pensijų fondą atskaitoma 2 — 5% iš algos. Tiek pat į pensijos fondą moka ir valstybė. Nuošimčių didumas nustatomas kasmet tarp 2 — 5%, žiūrint reikalingos pensininkams išmokėti sumos.

Pakeliant tarnautojams algas, pensija atitinkamu nuošimčiu irgi pakeliama.

Pensiją apskaičiuojant mažiau pusės metų atmetama, gi pusė ir daugiau įskaitoma už metus.

Pensijos didumą nustatant imama alga, kurią gavo pensininkas iš tarnybos išeidamas ir aukščiausioji alga, kurią gavo tarnaudamas Latvijoj — sudedama už 2 metus ir dalinama iš 2.

Pensija mokama išstarnavus 25 (20) metus — 50% gautos algos, gi už kiekvienus sekančius metus po 3% iki 80% algos.

Nepriklausomybės karo dalyviai per dvejus metus turi teisę prašyti persvarstyti jų pensijos reikalą pagal šį įstatymą.

Aviacijos propagandos diena Panevėžy.

Rugsėjo 6 d. Lietuvos aero klišo Panevėžio skyrius surengė aviacijos propagandos dieną Panevėžy.

Iš Kauno atskrido 7 lėktuvai pulk. ltn. Gustaičio vadovybėj. Staniūnų dvaro lauke, kurį savininkas grafas Kaizerlingas, laukdamas oro svečių, specialiai neišarė (reikia pasakyti, kad aerodromas buvo visai geras), buvo parodytas skraidymo menas. Iš Kauno taip pat atvyko aero klišo pirmininkas prof. Žemaitis. Panevėžio valdžios ir visuomenės atstovai maloniai priėmė svečius ir gausiai apsilankė aerodrome. Ypač daug buvo moksleivių. Kpt. Pyragius, kpt. Tumavičius ir ltn. Mikėnas stebino žiūrovus puikia skraidymo technika. Atsirado iš publikos daug norinčių skraidyti.

Pradėjus į vakarą lyti, svečiai išskrido į Kauną, nors dar pavėlavę žiūrovai skubėjo autobusais iš Panevėžio į aerodromą.

Malonu, kad susidomėjimas aviacija provincijoj yra labai didelis.

Kaina visiems: mėtam 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Uzsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leldžio Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

„VILNIAUS“ spaustuvė Kaune, Nepriklausomybės aikštė 2. Telef. 746.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. rugsėjo 10 d.

Nr. 37 (641)

Tautos šventė.

Kiekvieną tautos šventę švęsdami galime džiaugtis vis didėjančiais nepriklausomybės vaisiais. Tik skaudu ir liūdna, kad žiaurus likimas lėmė visą eilę tų švenčių švęsti ne Vilniuje, bet laikinoje sostinėje. Tačiau džiaugsmas, pasitikėjimas ir viltis lydi kiek-

Respublikos Prezidentas kalba.

Foto Šulco

vieną šventę ir sakyte sako, kad mes tvirtėjame, mes augame, mes einame į priekį. Mūsų tauta vis daugiau ir daugiau pasitiki savo jėgomis ir galia.

Neseniai praėjusios šventės išvakarėse jau buvo juntama ypatinga nuotaika. Visas miestas pasipuošė vėliavomis, vainikais, paveikslais, iluminacijomis. Rūmai, bakūžės ir paprastos priemiesčių lūšnos džiaugsmingai sutiko tautos šventę. Ypač gražiai pasipuošė karo įstaigos ir kareivinės. Komendantūros rūmai papuošti Respublikos Prezidento dideliu paveikslu, dail. Mackevičiaus pieštu.

18 val. 30 min. karo muziejaus sodnely iškilmės. Susirinko daugybė įgulos karininkų. Atvyko svetimų valstybių karo atstovai. Gatvėje išsirikiavo garbės sargyba su orkestru (2 pėst. pulko viena kuopa ir Kauno šauliai). Paskui atvyko kariuomenės vadovybė su vyr. štabo viršininku gen. ltn. Kubiliūnu priešaky. Prasidėjo išpūdingos žuvusiųjų dėl tėvynės pagerbimo ir vėliavų nuleidimo apeigos. Skambėjo Laisvės varpas. Prie žuvusiųjų paminklo padėjo vainikus Lietuvos kariuomenės vardu vyriausiojo štabo virš. gen. ltn. Kubiliūnas ir Lietuvos karininkų ramovės vardu ramovės pirmininkas II divizijos vadas plk. Skučas. Po apeigų garbės sargyba praėjo iš-

kilmės maršu pro paminklą. Į šias iškilmes buvo susirinkę daug piliečių lietuvių ir nelietuvių.

Ant rytojaus svarbiausias šventės aktas — kariuomenės paradas Petro Vileišio aikštėje. Nuo 8 val. pradėjo rinktis Kauno įgulos dalys. Tribūnoje susirinko visi ministrai, svetimų valstybių pasiuntiniai, konsulai ir karo atstovai, aukštieji valdininkai, tautos veteranai. Greta tribūnos tam tyčia padarytuose suoluose susėdo profesoriai, mokslininkai, menininkai, lietuvių latvių vienybės suvažiavimo dalyviai, karininkų šeimos ir svečiai. Toliau išsirikiavo organizacijos, gimnazijos ir kitos aukštesniosios mokyklos. Dainų estradoje kaip žvirbliai sutūpė pradžios mokyklų mokiniai. Užpakaly susirinko keliolika tūkstančių neorganizuotos publikos.

10 val. atvyko Respublikos Prezidentas. Prasidėjo pamaldos, kurias laikė prieš tribūną įrengtoje palapinėje Kauno arkivyskupas Skvireckas. Jam asistavo gausingas būrys kunigų. Griežė karo orkestrai.

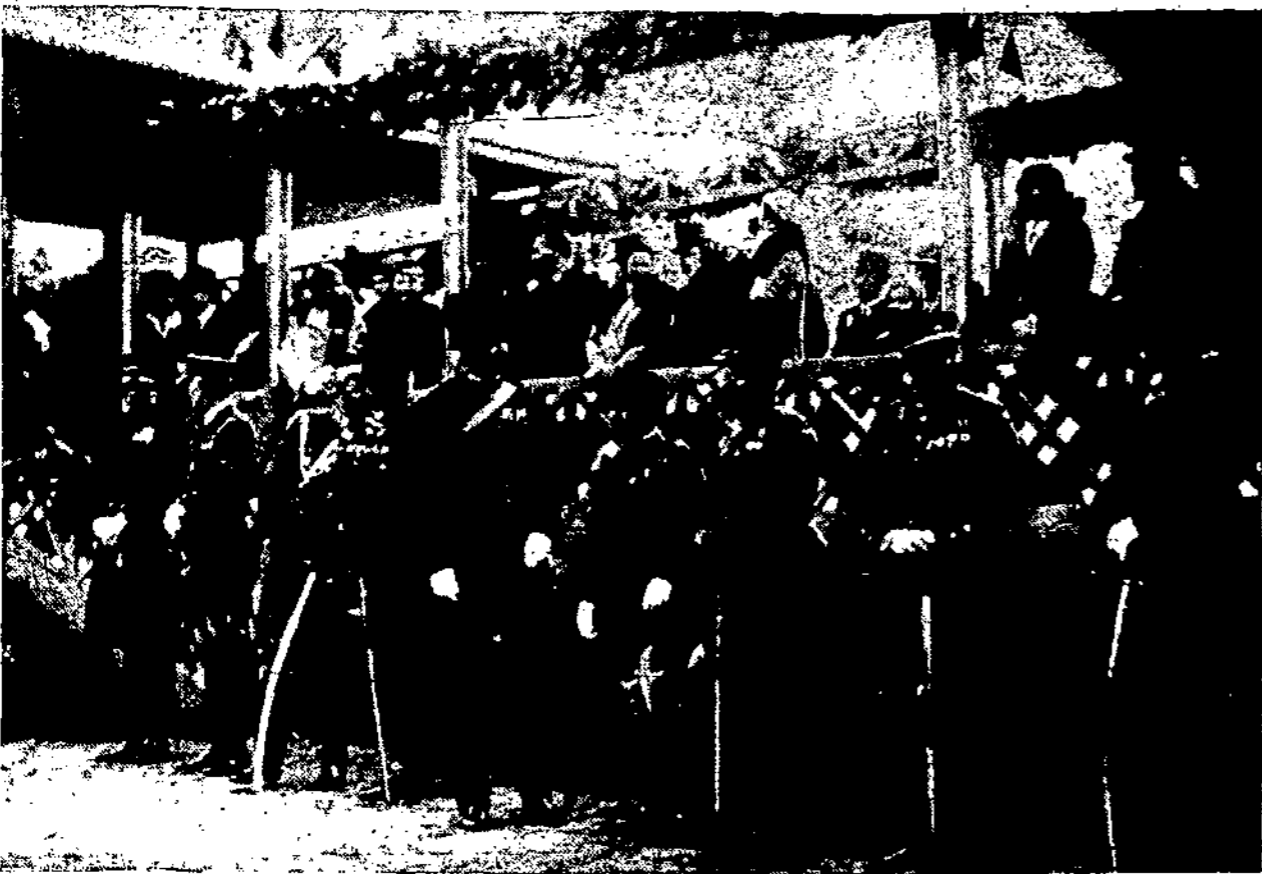
Po pamaldų tuojau prasidėjo paradas. Po vyriausiojo štabo viršininko raporto Respublikos Prezi-

Respublikos Prezidentas apvažiuoja kariuomenės dalis.

Foto Šulco.

dentas apvažiavo išsirikiavusias kariuomenės dalis. Paskum pasakė trumpą kalbą, kurioje pažymėjo, kad ši diena mus riša su praeitimi. Tai yra didelė šventė, ypač kariuomenei. Savo kalbą baigė linkėjimu pasisekimo ir ištvermės, o mūsų tėvynę Lietuvą kvietė suukti valio. Iš tūkstančių krūtinių išsiveržęs garsus valio buvo pertrauktas Tautos himno, kurį griežė

Svetimų valstybių karo atstovai. Foto Šulco.

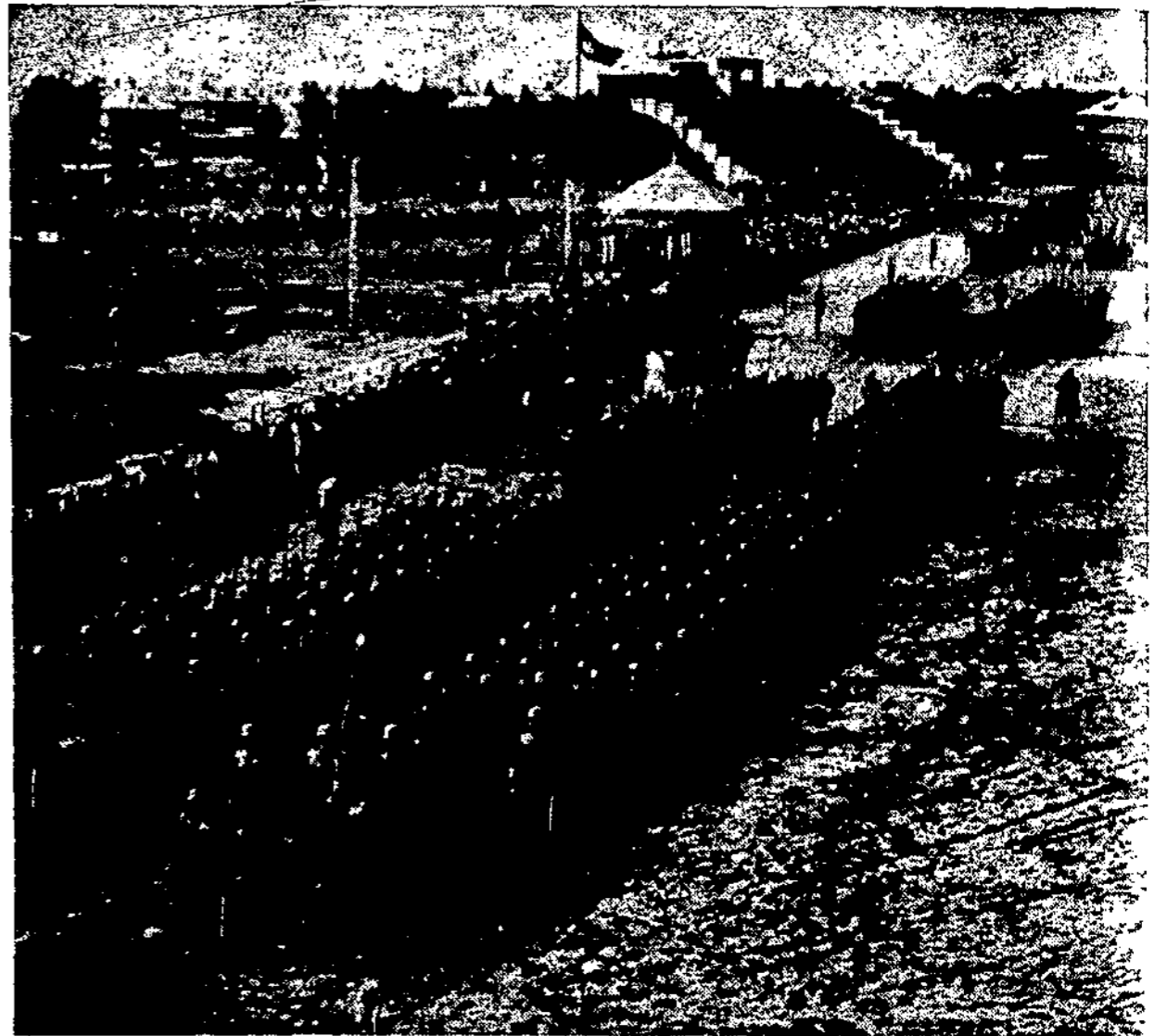
sujungti karo orkestrai, ir patrankų šūviai. Po valio už Respublikos Prezidentą dalys pradėjo eiti iškilmingu maršu. Raiti vadai, plevėsuojančios vėliavos, vorų voros tvirtų gražiai aprėdytų kareivių, iš kurių veidų tryško pasiryžimas ir galia, sudarė galingą ispūdį. Slenkančios pėsčių, važiuotų ir raitų karių voros nukreipė visų žiūrovų dėmesį į mūsų tautos galybę, kuri yra mūsų nepriklausomybės laidas. Kiekvienas

Pamaldos. Foto Šulco.

pilietis, žiūrėdamas į žygiuojančius karius, juto, kad Lietuvos sūnūs ir kautynių lauke parodys savo galią ir mokės ginti kraštą. Pagalčiau padangėje pasirodė lėktuvai. Ilga lėktuvų vora pralėkė pro estrada, o paskui vėl grįžo.

Respublikos Prezidentui išvažiavus, pradėjo skirstytis svečiai ir žiūrovai. Aikštė ištuštėjo. Kareiviai grįžo į kareivines, o piliečiai į savo namus.

Iškilmės maršu. Foto Šulco.

Vakare valstybės teatre buvo iškilmingas operos vaidinimas. Dalyvavo Respublikos Prezidentas, vyriausybė, svetimų valstybių atstovai, kariuomenės vadovybė, visuomenės veikėjai. Vaidino „Samsoną ir Dalilą“.

Visose kitose igulose įvyko panašios iškilmės, tik, žinoma, siauresniu mastu.

Feljetonas.

Nesportuok, jei dar nori gyventi!

(Nediskusinis straipsnis).

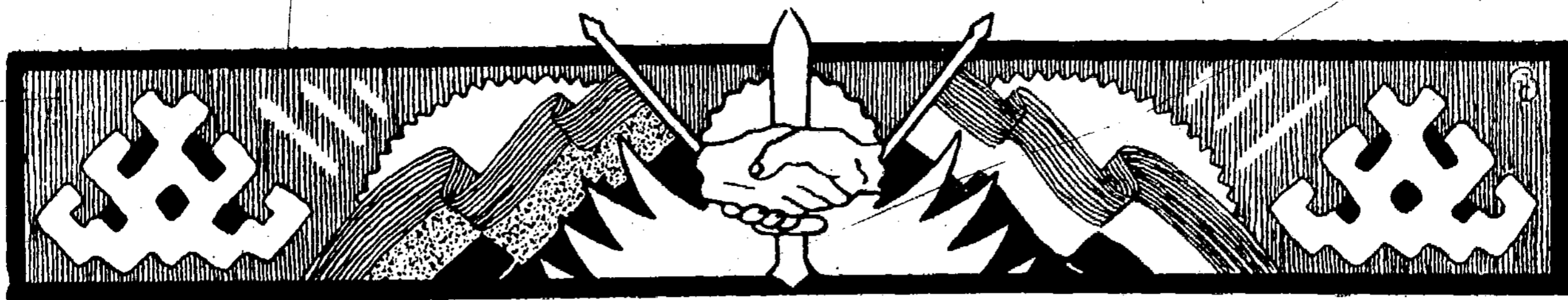
Nieku būdu negaliu suprasti, kuriems galams yra rengiamos sporto šventės. Štai viena tokia šventė neseniai praūžė, o kas joje buvo gero? Nieko! Vienas kitas tik sprandą apsilatūžė, kojas išsisukiojo ir rankas išsinarino.

Daugelis juk net nežino, kas tai yra sportas. Vieni sako, kad sportas yra savęs tobulinimas. Kiti aiškina, kad per sportą žmogus pajaunėja, pagrožėja, sustiprėja kūnu ir dvasia. Dar kiti konstatuoja, kad sportuodamas žmogus suplonėja, palengvėja, gerą apetitą visuomet turi, gerai miega ir t. t. Še tau, kad nori! Nagi suprask dabar, jei toks gudrus, kur čia yra teisybė... Aš gi pasakysiu, kad sportas tai yra negeistinas importas iš kitų kraštų... Aiškiau sakant, sportas tai yra tikras biesas, daugiau nieko... Ir štai kodėl. Sako, sportas yra savęs tobulinimas... Žmogeli, žmogeli, jeigu jau netobulas šį pasaulį išvydai, tai netobulas būdamas ir užsimerksi..., nors čia ir

šimtai tokių sportų būtų. Surado, mat, priemonę sau tobulinti. Geriau tą laiką, kurį sugaišti su tuo sportu balamutinėdamas, paskirtum bakų plovimui, tai bent žinotum, kad artimui gera padarai, tinkamą švarą palaikai ir vieną specialybę išigyji... O žinok, kad kuo daugiau žmogus specialybių turi, tuo jam geriau sekasi gyventi. Tik, žinoma, ne tokių, kaip sportas ir tam panašių kvailysčių...

Tiems, kurie sako, kad per sportą žmogus pajaunėja, pagrožėja ir sustiprėja, tiesiog norisi spiauti ir šakyt, kad lietūs lyja... Atsirado, mat, geradariai! Sugalvojo pasaulį aukštyn kojomis apverst!

Taip apie sportą kalba beveik vien tik seniai... Gal kam nors kyla klausimas, kodėl gi seniai taip kalba? O gi štai kodėl: seniai, prisiminę jaunas dienas, siunta matydami, kaip jaunuoliai gyvena ir jiems pavydi, patys nebegalėdami jaunyste džiaugtis. Jie ir sugalvojo sportą, kurį taip labai perša jaunimui. Ar girdėjote kada nors, kad būtų patariama seniems sportuoti? Visad tik ir girdisi: kol jauni, sportuokit! Taip darydami jie nori, kad ir jaunuoliai be laiko pasentų, netektų sveikatos ir taptų invalidais. Mes gi, jaunuoliai, neturime pasiduoti toms gražioms senių vilionėms. Mes jiems patiems patarkime sportuoti.

Paskutinės kariuomenės sporto rungtynių dienos.

(Žiūr. „Kario“ 36 nr.).

Antroji rungtynių diena jau nebėra taip iškilminga, kaip pirmoji. Visi sportininkai būreliais ar po vieną susirenka į stadioną, kalbasi apie vakarykščius laimėjimus, svarsto, kaip vyks šiandien. Įdomu, jeigu kalba apie asmenį, visai nevertina jį kaip sportininką, kiek jis yra trenuotas ir kokius rezultatus pasiekia, bet žiūri, kiek jis gali savo daliai taškų uždirbti.

Taip pat įdomu ir tai, kad beveik visi sportininkų laimėjimams palyginti pagrindu ima 7 p. pulką.

— Ar mes daug atsilikom nuo 7 p. pulko?

— Ar mes ir negalėsime jų pralenkti? —

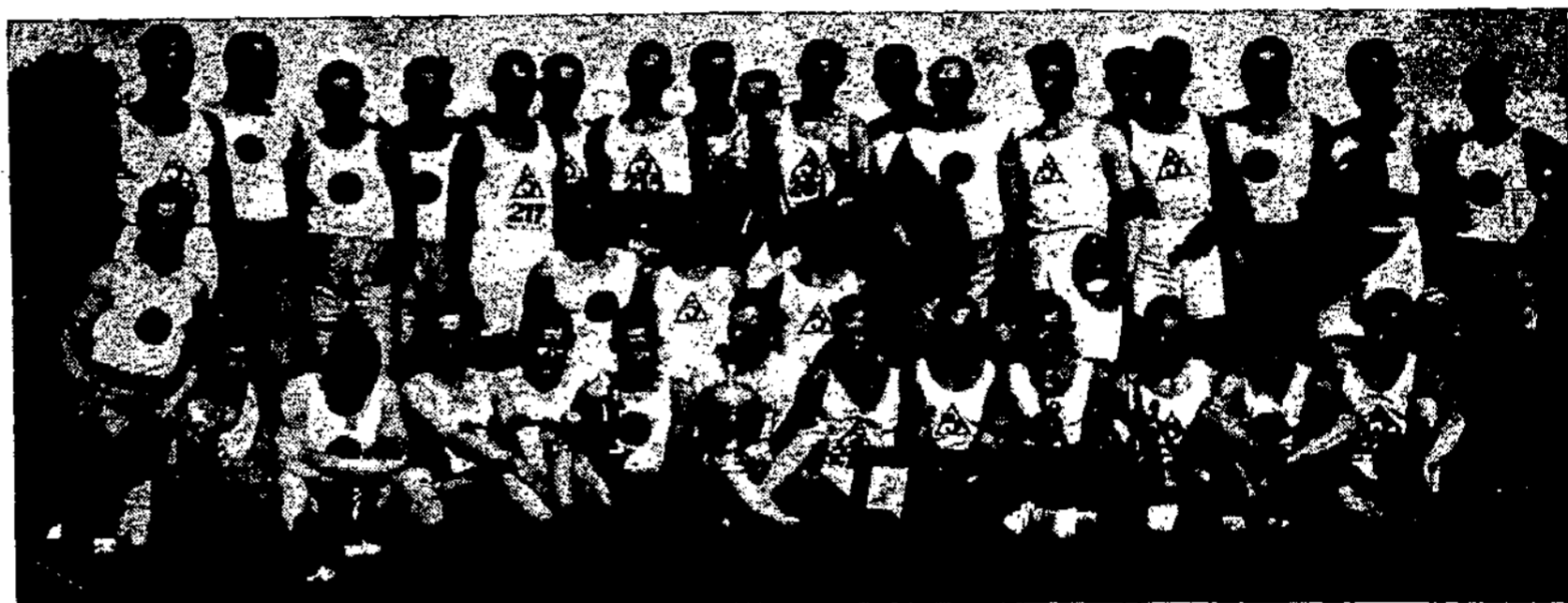
Panašūs klausimai bene daugiausia buvo girdimi tarp 5 p. p. ir karo mokyklos karių. Pirmieji labai gerai parinkti ir, matyt, labai gerai ir rūpestingai trenuoti, pasiryžę laimėti pirmą vietą, o antrieji, kaip pirmosios vietos laikytojai, visiškai nenori nuo savo garbės atsisakyti.

Kaip kas bekalbėtų, bet šiandien aikštėje visi kariai su ūpu ir pasiryžę kovoti.

1500 m. bėgime visų dėmesį patraukia kavalerijos rinkt. v. p. Rimkūnas. Jis — pernykštis šios dist. laimėtojas, šiais metais atbėgo dar greičiau. Gražiai ir stilin-

Patrulių žygis, kaip ir žygis su pilna apranga, daugiausia visus sudomino. Prie finalo susirinko daugybė žmonių.

Plaukimas šios dienos rungt.

7 ir 5 pėst. pulkų sportininkai, kariuomenės sporto šventės dalyviai.

gai bėgęs 5 p. p. j. l. Keturakis turėjo šiek tiek atsilikti.

Skritulio (disko) metime laukta gerų, net geresnių negu pasirodė, išdavų. Metimo laimėtojas 2 art. p. v. p. Pupelis, išpūdingai stipraus sudėjimo vyras, iš tikro šioje srityje galėtų daug toliau pažengti, jeigu atidžiau ir ilgiau trenuotųsi.

programoj buvo vienas iš įdomesnių dalykų. Todėl ir publika ko ne visa susirinko prie Nemuno. Dalyvauja beveik visos rungtynėse dalyvaujančios dalys, išstatydamos po 3 plaukėjus. Paleisti plaukėjai ne visi žino kokią paimti kryptį. Nemunas buvo gerokai pakilęs ir srovė stipresnė. Todėl tik 5 p. p.

Jeigu kada nors jums norės sportą įpiršti, tai pasiūlykite tam pačiam seniui nubėgti, pav., 5000 mtr., su ramsčiu peršokti per 3-jų metrų aukščio tvorą arba išibėgėjus per 6—7 mtr. platumo griovį. Ar jis sutiks tai daryti? Niekuomet! Jis gudrus ir supranta, kad bėgdamas širdį gadina, šokdamas per tvorą gali sprandą nususukti, o per griovį šokdamas išsimaudyt... Jeigu jis, norėdamas iš tikrųjų įtikinti, kad ir jis sportą mėgsta ir pasiaukos net, pav., bėgti (o tokių senių atsiranda!), tai jam nubėgus keletą žingsnių paklausk, kaip jis jaučiasi... Matysi, kad jis nė išsižiot negalės, o grįžęs į namus kelias dienas lovoje kapstysis, kunigo ir daktaro šauksis... Štai tau iš sporto sveikata, grožis ir jaunystė!

Na, apie tuos, kurie sako, kad sportuodamas žmogus suplonėja, palengvėja, gerą apetitą turi (kažin kam?) ir gerai miega, tai nėra ko nė kalbėti. Juk, kaip gi atrodo žmogus plonas ir lengvas! Tai šiaudas, plunksna... Ar tu, kary, būdamas toks mizernas, pajėgtumei tvirtai valdyti šautuvą, ar pajėgtum grumtis su priešu ir pakelti visas sunkenybes, kurias tenka sutikti karo metu? Ar galėtum su audromis kovoti, jei būtum vėjelio svaidomas? Nenorėk tokiuo būti, nes vargsi kaip pelė į katino nagus pakliuvus...

Be to, argi patinka panoms lengvučiai, plonučiai, kaip sliemas, vyrai? Sako, fui, kam jis man reikalingas. Ką aš galiu su tokiuo veikti... Šitą irgi išidėmėk, nes jei pradėsi sportuoti ir liksi toks pasigailėjimo vertas, tai nebegausi ne tik geros, bet ir šleivos mergos..., žmonos.

Tie patys gudragalviai sako, kad sportininkas turi gerą apetitą. Tur būt čia kalbama apie didelį norą valgyti. Jei taip, tai visai blogai. Vadinasi, sportininkas, turėdamas visad gerą apetitą, valgo ir valgo..., o visuomet plonutėlis ir sudžiūvęs, kaip šakalys... Vien iš to jau galima spręst, kaip nesveika yra sportuoti. Tiek daug valgo ir nebegali būti tinkamas vyras. Kas grįš iš kariuomenės sportininku, tėvas iš namų išvys, negalėdamas išmaitinti. Tie, kurie savarankiškai gyvena, negalės nei tinkamo drabužio įsigyti, nei tabako nusipirkti..., nes viską pravalgys ir dar lauks kaip smakas išsižiojęs koki nors sūrį sugriebti... Bepigu dabar kariuomenėj, kai gali valgyti kol lieki kaip bačkutė...

Kai dėl apetito, jeigu jo kas neturi, tai geriausias receptas yra prieš valgymą išmest vieną (arba daugiau, jei yra nuotaika) mažiukę..., ir valgysi kuo puikiausiai...

virš. Stankui teko geriausiai pa-
imti kryptį ir jis lengvai pasiekė
krantą tikroji vietoj pats pirmuti-
nis. Karo mokyklos plaukėjas tu-
rėjo daug kovoti plaukdamas prieš

rungtynėmis. Nuo 12,9 s. nuosek-
liai laikas kiekvienais metais geri-
namas ir 7 p. p. v. p. Vilimavičius
St. šiais metais pasiekia jau 11,5 s.
Jis gerai pasivaržė su karo m.

šokti belieka 4. Čia 5 p. p. šypsosi,
j. ltn. Vabalas pasiekia naują Lie-
tuvos rekordą. Vabalui garbė, o
pulkui — taškai.

— 3 metrai 39 centimetrai, —
taip ir nuskrido per publiką.

Po pietų vyksta 4x100 m. esta-
fetės bėgimai. Čia publikai įdomu.
Ji ploja bėgikams ir šaukia. O kai
sužinojo, kad 7 p. p. komanda pa-
siekė naują Lietuvos rekordą, dar
garsiau stuplojo.

Geriausią šių rungtynių duome-
nys štai koki:

100 mtr. bėgimas — 7 p. p. Vi-
limavičius St. — 11,5 sek.

200 mtr. bėg. — 5 p. p. grand.
Rinkevičius — 24,9 sek.

400 mtr. bėg. — 5 p. p. j. ltn.
Vabalas — 55,2 sek.

800 mtr. bėg. — 5 p. p. v. p. Bar-
kauskas — 2:11,1 min.

1500 mtr. bėg. — kav. rinkl. v. p.
Rimkūnas — 4:38 min.

5000 mtr. bėg. — 2 p. p. j. p. Ja-
kavičius — 17:27,4 min.

110 mtr. (barjerinis) bėg. — 7 p.
p. v. p. Kudrickas — 19,4 sek.

Per laukus (cross country) 7
klm. bėg. — 7 p. p. eil. Giedrimas
— 25:46 min.

Šokimas su ramsčiu.

srovę, kad nebūtų išneštas už vė-
liavėlės. Todėl toli ir atsiliko nuo
5 p. p. Kiti visi plaukėjai buvo
srovės išnešti už vėliavėlės ir jų
plaukimas nebeužskaitytas. Šiaip,
reikia pažymėti, visi plaukėjai pa-
sirodė gerai, nes nė vieno nebuvo,
kuris būtų privargęs ir nepasiekęs
kranto.

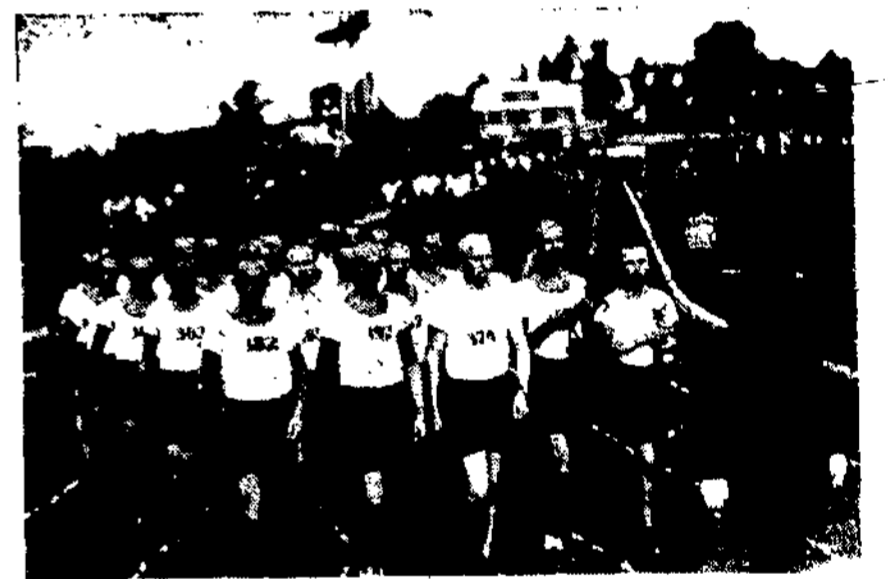
100 m. bėgimo distancijoje, kaip
matyti, dalys iš jaunų kareivių
kandidatų nesulaukia. Ir dėl to
starte matyti vis senesni, jau žino-
mi sportininkai — karininkai ir
puskarininkiai. Bet pažanga gana
žymi, palyginus su pirmosiomis sp.

kar. Inčiūra, iš anksčiau žinomu
geru sportininku.

400 m. bėgime publika šiek tiek
(o 7 pulkas, tur būt, daugiausia)
nustebo, kai sužinojo, kad seną
šios distancijos veteraną 7 p. p. v.
p. Duboviką aplenkė 5 p. p. j. l.
Vabalas.

Sekmadienį stadione publikos
daug daugiau, kaip per praėjusias
dienes. Tvarkingai pagal progra-
mą sportininkai tęsia rungtynes.

Įdomus šokimas į aukštį su ram-
sčiu. Visos dalys išstatė po 2 šo-
kikus, bet nuo 2,8 m. aukščio skai-
čius žymiai sumažėja, o virš 3 m.

Karo mokyklos sportininkai išeina iš stadiono.

Be to, tie patys balamutai sako, kad po sporto
žmogus gerai miega. Na, ir kas čia per naujiena?
Kiekvienas normalus žmogus visada puikiai mie-
ga. Tiems, kurie taip kalba, matyt, retenybė geras
miegas. Žinoma, dėl to nėra ko labai ir stebėtis. Men-
kas gali būti miegas, kuomet visi galai skauda... Ypa-
tingai rytą keliantis vietoj rytmetinių maldų tenka
maskoliškai motiną pagarbinti, nes atrodo, kad visas
kūnas vinių prikalinėtas... Negali žmogus nei sprando
pasukti, nei rankos pajudinti... Vos ne vos iš lovos
išlipęs negali net žmoniškai vaikšioti... Rodos, kad
kas būtų basliu permušęs... ir kojas išsukiojęs... Aš
seniau irgi buvau sportininkas ir tą viską patyriau
ant savo locno kailio... Jau daugiau sportininku už
jokius pinigų nebesutikčiau būti, nebėra durnių...

Yra dar ir tokių žmonelių, kurie sako, kad spor-
tas žmogų labai išgarsina, padaro jį žinomu visame
pasaulyje. Na, jeigu jau dėl to sportuoti, vyrai, jeigu
dėl garbės netekti savo kojos arba net galvos, tai,
pasakysiu, tikra kvailystė... Atmink, žmogau, kad

garbė yra tuščias dalykas, vis vien reiks vieną kartą
mirti. Tikriausiai! Be to, reikia nepamiršti, kad visi
sportininkai dar greičiau atmeta kapkas... Dar ne-
spėsi nė pagarsėti ir savo garbe pasidžiaugti, kai pa-
sijusi, kad jau šlubas esi arba širdis baigia sprogti,
o netrukus pamatysi ir Abraomą...

Ir štai, šitas taip kenksmingas žmogui dalykas
dar ir ka...uomenėj ne tik laikosi, bet jam dar rengia-
mos savotiškos šventės. Vadinasi, suvažiuoja iš visų
dalių jaunuoliai (daug ir senių susirenka pasidžiaugt,
kaip žūsta jaunos jėgos) ir rodo kiekvienas savo pra-
šmatnybes. Šventė kaip šventė, pasitaiko šiokių to-
kių įdomumų, bet po šventės... Vieni vaikšto susi-
traukę, dejuodami, kiti į ligoninę kraustosi, o daugel-
lis duoda uždarbio ir karstų dirbėjams...

Tikiu, kad kariai susipras galų gale, mes tą kenk-
smingą įprotį ir po sporto šventės nebesitrunkys...
Juk laisvą laiką galima daug įdomiau ir naudingiau
praleisti, pav., kozeriuojant, romansuojant, uliojant
ir t. t.

Tūlas Matas.

Estafetės 4×100 mtr. bėg. — 7 p. p. v. p. Kudrickas, v. p. Jaudzemas, v. p. Šurkus, v. p. Dubovikas — 46,1 sek. **N. L. rek.**

Olimpinės est. bėgimas — 8 p. p. v. p. Keblys, j. kar. Bagdžiūnas, v. p. Antanavičius, j. ltn. Grinevičius — 4:2,5 min.

Švediškos estafetės bėgimas — 5 p. p. j. ltn. Vabalas, viršil. Kalendar, gr. Šimkus, gr. Naujokaitis — 2:13,5 min.

Šokimas į aukštį išibėgėjęs — k. mok. kar. Ašmonas — 1,66 m.

Šokimas į aukštį su ramsčiu — 5 p. p. j. ltn. Vabalas — 3,39 m. **N. L. rek.**

Šok. į tolį išibėg. — k. m. kar. asp. Grigaitis — 6,20 m.

Ieties mėtymas — karo mok. kar. Kačergis — 48,16 m.

Skritulio (disko) mėt.—2 art. p. v. p. Pupelis — 34,63 m.

Rutulio stūmimas — 5 p. p. v. p. Tarakanovas — 11,02 m.

virš. Pabrėža, v. p. Rasickas — 14 taškų.

Karin. šaud. iš pistoletų — Aviac. kpt. Liorentas — 8 pat., 24,5 cm. skl.

Karin. šaud. iš šautuvų — 5 p. p. j. ltn. Skaržinskas — 4 pat., 8,5 cm. skl.

Baigiant rungtynių eigos aprašymą, tenka pastebėti, kad šios rungtynės yra geriausiai pasisekusios už visas pirmiau buvusias rungtynes. Tai rodo duomenys ir gera tvarka. Gal ir buvo atsitikimų, dėl ko būtų galima rengėjus kaltinti, bet kuriose rungtynėse to nepasitaiko. Atsižvelgiant į dalyvių skaičių — apie 600 žm. — tvarka buvo gera.

Be to, ir pačių sportininkų paruošimas buvo žymiai geresnis kaip praeitais metais. Žinoma, gal tatai daugiausia pareina ir nuo to, kad kiekvienose rungtynėse vis daugiau ir daugiau dalyvauja likt. pus-

Taip pat turime džiaugtis, kad karininkų penkiakovos dalyvių skaičius žymiai padidėjo. Dalyvavo šie karininkai: 5 p. p. j. leitenantai — Bačinskas, Keturakis, Počebutas, Vabalas, aviac. j. ltn. Kmėtinskas, 3 art. p. j. l. Aleksiušas ir 4 art. p. j. l. Bulvičius.

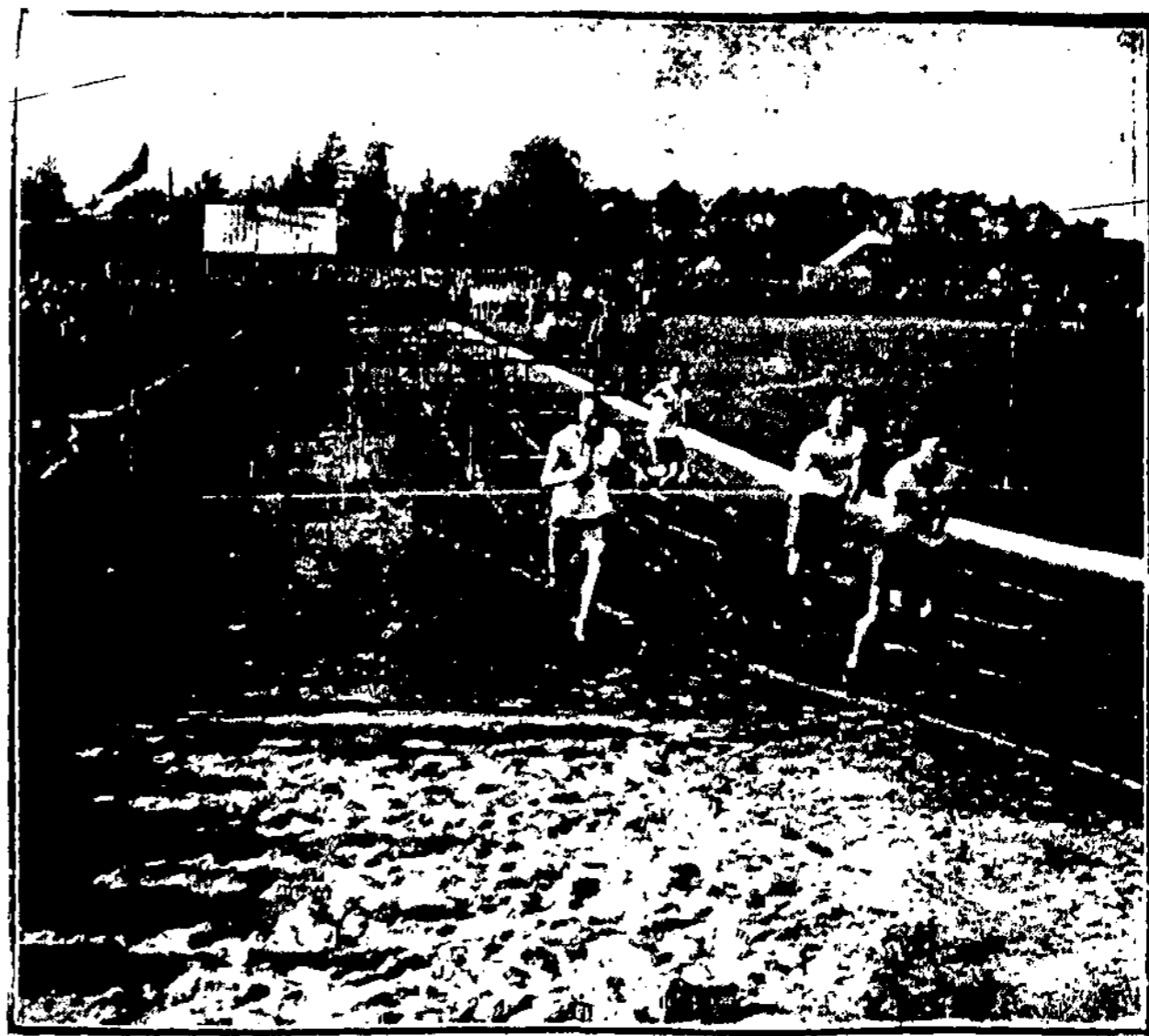
Pereitose rungtynėse dalyvavę atskirai 1 gusarų ir 2 ulonų pulkai šiais metais sudarė kaval. rinktinę ir žymiai pasistūmėjo pirmyn. Be abejonės kaval. rinkt. ateinančiose rungtynėse sudarys stiprų pasipriešinimą tarp pirmųjų vietų oponentų — pėstininkų pulkų, nes turės didelį dalyvių pasirinkimą.

Artilerijos dalys, tarytum, kovos tvarkoj, ėjo visos paskutinėse vietose.

Ar nevertėtų artilerijos dalims taip pat sudaryti porą rinktinių. Dabar atrodo iš tikro nenormalu, kai palygini taškus pirmos ir pa-

Štai kokio miklumo pasiekama per sportą.

Bėgimas.

Granatos met. į tolį — 2 art. p. j. p. Sutkevičius — 56,24 m.

Granatos met. į taikinį — 5 p. p. gr. Baublys — 0,45 m.

Plaukimas — 5 p. p. virš. Stankus, v. p. Barkauskas, gr. Rinkevičius — 10:47,8 min.

Patrulių žygis — 9 p. p. eil. Kružikas.

Žygis 7 km. (su pilna apranga) — 4 p. p. j. kar. Kudrešovas — 45:2,1 min.

Dalių šaudymas (sportinis šautuvas) — 8 p. p. j. ltn. Bliudnikas,

karininkų. Komandų viršininkai taip pat vis daugiau prityrę.

Patys sportininkai parodė gerą sportišką išauklėjimą. Tik gal jau perdaug užsimirštama kai kurių puskarininkų ir pradedama ginčytis su teisėjais. Reikia atsiminti, kad ir stadione kariai lieka kariais ir drausmė privaloma.

Be ryškiau iš visų dalių išsiskyrė karo mokyklos, 5 ir 7 p. pulkų sportin. Šiose dalyse, matyt, viršininkų rūpestingiau ir nuosaikiau dirbta rengiantis prie rungtynių ir atidžiau parinkti dalyviai.

skutinės vietų laimėtojų — 924,19 skirtumas.

Sekusiam šių metų rungtynes atrodo, kad ateinančiais metais bus jos įdomesnės ir dar sėkmingesnės.

I. J.

Apie laimėtojus ir laimėjimus.

(Išpūdžiai iš kariuomenės sporto šventės).

7 p. pulkas. Šis pulkas, išėjęs laimėtoju iš šių metų kariuomenės sporto rungtynių, sporto mėgėjams jau iš seniau yra žinomas, kad tai yra sportininkų pulkas, kad jo vadovai kūnu ir siela yra atsidavę sportui ir kad šio pulko kariai sudaro pagrindą Klaipėdos lietuvių sporto sąjungai K. S. S., kurios futbolo komanda jau treči metai yra Lietuvos meisteriu. Savo organizacija ir sportininkų sudėtimi 7 p. pulko sportas daugiau panašus į koki nors profesionalų sportininkų kliūbą. Jau kelinti metai, kaip kariuomenės sporto šventėse 7 p. pulką atstovauja tie patys asmenys: Vilimavičiai, Dubovikas, Kudrickas ir kiti nuolatiniai laimėtojai. Ir kitais metais, be abejo, rungtynėse matysime tuos pačius sportininkus.

Tačiau, kaip bekalbėtume, 7 p. pulkas yra nugalėtojas. Jo sportininkai savo laimėjimais stebino publiką ir teikė džiaugsmo, kad bendrai Lietuvoj yra tokių sportininkų, kurie visai artimi užsienių sporti-

Ant turnikų.

ninkams. Šio pulko karininkų pastangos sporto kėlime turėtų būti pavyzdžiu tiems pulkams, kurie nenori fiziniame lavinime būti atsilikėliais. Yra liūdnas faktas, kad dar šiemet atsirado kariuomenės dalių, kurios iš viso pulko negalėjo nė keletu sportininkų pasiųsti reprezentacijai į kariuomenės šventę!

5 p. pulkas. Tai pulkas, užėmęs antrą vietą; pulkas, kurį iškėlė leitenantas Vabalas. Pereitais metais jis su a. a. j. leit. Ožinskiu pastatė karo mokyklą į pirmą vietą. Šiemet jau kitaip išėjo. Vienas ilsis, kaip sporto auka, amžinoj ramybėj, antras sužadino 5 p. pulke sporto ugdymo mintį ir pasiekė tokių rezultatų, kurių gali pavydėti kiti pulkai. Ir šiame pulke labai mažai sporte tesimato būtinos tarnybos, jaunų kareivių. Kas verta pažymėjimo, tai, kad šio pulko karininkai aktingi sportininkai; leitenantai Vabalas, Keturakis, Bačinskas..., gali būti pavyzdžiu savo kolegoms kituose pulkuose.

Ne veltui 5 p. pulko sportininkai visą vasarą trenavosi. Pažanga ir vaisiai nemaži. Tik Stankaus darbas ir viltis pasibaigė nesuprantamu nepasisekimu. Meisteris, visą vasarą rodęs šansų pagerinti savo rekordą, per sporto šventę negalėjo nė per barjerus peršokti. Gal nervingumas, gal perdidelis užsimojimas.

Karo mokykla. Apie šios dalies sporto pažangą galima objektyviausiai spręsti, nes jos sportininkai vis nauji ir nauji, pasirodantys daugiausia dvejose šventėse. Šiemet karo mokykla nebeturėjo savo eilėse Vabalų, Ožinskių ir turėjo antrą vietą atiduoti 5 p. pulkui, o pati pasitenkinti 3-čia vieta. To nebuvo visai tikimasi. Nes šiemet buvo sportininkų net iš trijų kursų (iš kandidatų Noreika). Gerieji rezultatai pasiekti veik per kariūnus — aspirantus. Dėka tokio skaičiaus ir kokybės, kaip šiemet karo mokykla turėjo, buvo galima tikėtis jai pirmosios vietos. Taip ir turėtų būti. Bet kol mūsų provincijos moksleivioj fizinis lavinimas žemai stovi, tol ir karo mokykla negalės pastatyti tokių sportininkų, kokius gali išstatyti, pav., 7 p. pulkas. Trečia vieta karo mokyklai kaip ir nepritiktų.

2 p. pulkas. Nors šis pulkas laimėjo 4-tą vietą, tačiau rezultatai pasiekti daug geresni ir kas svarbiausia, pasiekti ne kokių profesionalų, o paprastų kareivių — sportininkų, daugiausia jaunų kareivių. Pulko karininkų tarpe nematyti aktingų sportininkų, mažai tematyti jų ir liktinių puskarininkų tarpe. Jei sportui plėtotis bus suteiktos palankesnės sąlygos, tai galima tikėtis, kad kitais metais šis pulkas dar didesnę pažangą galės padaryti. Tačiau pretenduoti į 2-rą arba 3-čia vietą jam yra gana sunku, nes čia reiks susidurti su daug smarkesniais priešais.

Futbolo rungtynės. Sporto šventei užbaigti futbolo rungtynės tarp kariuomenės ir Kauno rinktinių buvo labai įdomios, kur kariuomenės rinktinė pasirodė daug stipresnė. Buvo girdėtis nuomonių ir net spaudoj paminėta („Liet. Aide“), kad Kauno rinktinė buvusi dėl to silpna, kad gerieji jos žaidėjai tuo laiku Taline buvę. Čia noriu priminti, kad ir kariuomenės rinktinė būtų buvusi daug stipresnė, jei ne Pabaltijo turnyras, nes iš jos eilių dalyvavo ten šie futbolininkai: Vilimavičius (7 p. p.). Tepferis (karo mokykla), Citavičius (2 p. pulkas), Janulevičius (karo mokykla), Igovinas (7 p. pulkas) ir dar, rodos, kai kas, taip, kad didžiąją dalį valstybinės komandos sudaro sportininkai — kariai. S p o r t o M e g e j a s .

Mūsų civilinė aviacija.

Kiekvienas esame girdėję apie savo karo aviaciją ir daugelis ją yra matę, ypač jos lakiojimus ore. Nors ir ji jauna, bet beveik vieno amžiaus su mūsų valstybės nepriklausomybe, nes ir karo aviacija atsirado pačioj 1919 m. pradžioj.

Su mūsų civiline aviacija yra kitaip. Ji atsirado beveik dešimtmečiu vėliau, negu kariškoji. Todėl ji tebėra visai jaunutė ir mažai kam žinoma. Daugelis pas mus mano, kad aviacija yra reikalinga tik karo reikalams ir todėl negali įsivaizduoti, kuriems galams tie civiliškai veržiasi į aukštybes. Kitur taip nėra. Ten kasmet vis labiau plečiasi civilinė aviacija, kai kur net pralenkia kariškąją. Pavyzdžiui, Amerikos Jungtinėse Valstybėse 1925 m. buvo 540 karo lėktuvų, o civilinių tik 260, bet 1929 m. jau matome visai kitą vaizdą. Karo lėktuvų buvo tik 677, o civilinių jau 5357 lėktuvai. Vadinasi, toli pralenkė karo aviaciją.

Užsieny tiek karo, tiek ir civiline aviacija visuomenė labai domisi. Tarybų Rusijoje visuomenė yra padovanojusi valstybei apie keliasdešimt lėktuvų, Lenkijos aero kliūbas (civilinė aviacija) turi daugiau, kaip milijoną narių, moko jaunimą skraidyti ir padovanojo valstybei gražiai įrengtą aerodromą su dideliais angarais. Užsieny į aviaciją žiūrima ne vien, kaip į karui reikalingus įrankius, bet taip pat ir kitokiais atvejais, pav., keleivių susisiekimui, krovinių pervežimui, pašto reikalams, sportui ir kt. Lėktuvu kelionė daug greitesnė, negu žeme bei vandeniui. Dvi oro linijos eina ir per Lietuvą. Viena per Kauną, kur lėktuvai sustoja, o kita per Šiaulius, be sustojimo. Ją naudoja svetimi.

Civiline aviacija jau ir mūsų šaliai susirūpino. 1927 m. gegužės mėn. 1 d. buvo įsteigtas Lietuvos aero kliūbas. Steigėjais buvo daugiausia kariai, ypač aviacijos, nes jie, kaip tos srities specialistai, daugiau

Mūsų civilinis lėktuvas „Anbo II 24“. Pirmagalio šone matyti bagažo patalpa: į ją dedamas bagažas. Lakūnas lipa į lėktuvą su parašiotu ant nugaros.

energingai jį varo pirmyn. Neseniai pati įsigijo naują mokomąjį lėktuvą „Anbo II 24“, sukonstruotą mūsų karo aviacijos konstruktoriaus plk. ltn. inž. Gustaitis ir padirbtą mūsų karo aviacijos dirbtuvėse.

Aviacijos srity aero kliūbas yra užsibrėžęs gražių darbų: ne tik mokyti jaunuolius lakioti ir paruošti

Aero kliūbo stotis Linksmadvary (prie Kauno). Stovi aero kliūbo valdybos narių ir spaudos atstovų grupė. Iš jų: prof. Žemaitis (1), aero kliūbo pirmininkas ir plk. ltn. Gustaitis (2), „Anbo“ lėktuvų konstruktorius.

iš jų civilinius lakūnus, bet įsigyti daugiau lėktuvų ir juos panaudoti susisiekimui. Pirmučiausia pašto ir bagažo vežiojimui. Jeigu dabar tolimesnės Lietuvos vietos gauna iš Kauno laikraščius bei laiškus per dieną bei dvi, tai lėktuvai visur galės išvežioti per 1 bei 2 valandas. Vadinasi, ir tolimiausios provincijos vietos galės tuo pat laiku skaityti ir tuos pačius laikraščius, kaip ir Kauno gyventojai. Nebereikės provincijos gyventojams bepavydėti, kad kauniškiai anksčiau viską sužino. Aviacija visus sulygins.

Bet šis darbas reikalauja daug pinigų. O iš kur jų paimti? Iš aero kliūbo tikrųjų narių pajamų, kurie metams moka po 30 lit. nario mokesčio, per mažą. Dar negausingas tų narių skaičius. Todėl aero kliūbas pasiryžo šiemet surinkti 25.000 prijauciančių narių, aviacijos draugų. Tokie prijauciantieji nariai metams moka po 5 lit. Jais gali būti visi — kas tik nori. Įsirašyti gali aero kliūbo centre (Kaune, Parodos g-vė 6 nr.), kliūbo skyriuose, visose pašto įstaigose ir agentūrose, o taip pat pas asmenis, kuriems bus duota platinti. Įmokėjęs 5 lit. gaus prijauciančio nario bilietą ir numeruotą pažymėjimą, ir ženklelį su teise visur jį nešioti. Turintis numeruotą pažymėjimą (o jį gaus visi įmokėję po 5 lit.), dalyvaus aero kliūbo loterijoje, kuri bus š. m. spalio mėn. 11 d. Burtų keliu gali laimėti šias dovanas: vienas — sporto lėktuvą arba 10.000 lit. pinigais; vienas — oro kelionę aplink Europą iki 10.000 klm. laisvai pasirinktu maršrutu, pav., Kaunas — Berlynas — Paryžius — Madridas — Roma — Praga — Kaunas, arba 5000 lit. grynais pinigais; vienas — oro kelionę iki 4000 klm. laisvai pasirinktu maršrutu arba 2000 lit. pinigais; du — oro kelionę iki 2000 klm. laisvai pasirinktu maršrutu, arba 1000 lit. pinigais; penki — oro kelionę iki 1000 klm. laisvai pasirinktu maršrutu, arba po 500 lit. pinigais; 50 — skraidymų Lietuvoje po 1 val., arba po 100 lit. pinigais; 100 — skraidymų Lietuvoje po 1/2

sia toj srity nusimano ir gali daugiausia padėti. Vyriausybė taip pat tą darbą parėmė. Be kitos reikalingos paramos, buvo davusi vieną seną karo lėktuvą, kuris šiemet netyčia buvo sudaužytas. Pernai aero kliūbas išleido pirmąją civilinių lakūnų laidą (5 asmenis), o šiemet baigia rengti antrąją, taip pat 5. Manoma, dar ir trečią išleisti. Vadinasi, paskutiniu metu mūsų civilinė aviacija jau darbu pasirodo ir

Čekoslovakų mokomojo tipo lėktuvas „A 34“.

val., arba po 50 lit. pinigais, ir 200 — knygų „Mūsų sparnai“. Vadinasi, yra 360 laimėjimų. Tuo būdu savo 5 lit. ne tik prisidėsi prie naudingo mūsų kraštui darbo — civilinės aviacijos plėtimo, bet dar gali laimėti didelį laimikį.

Už surinktus pinigus, kurie bus gauti iš prijuociančių narių, įmokėjusių po 5 lit., bus įsigijami nauji lėktuvai.

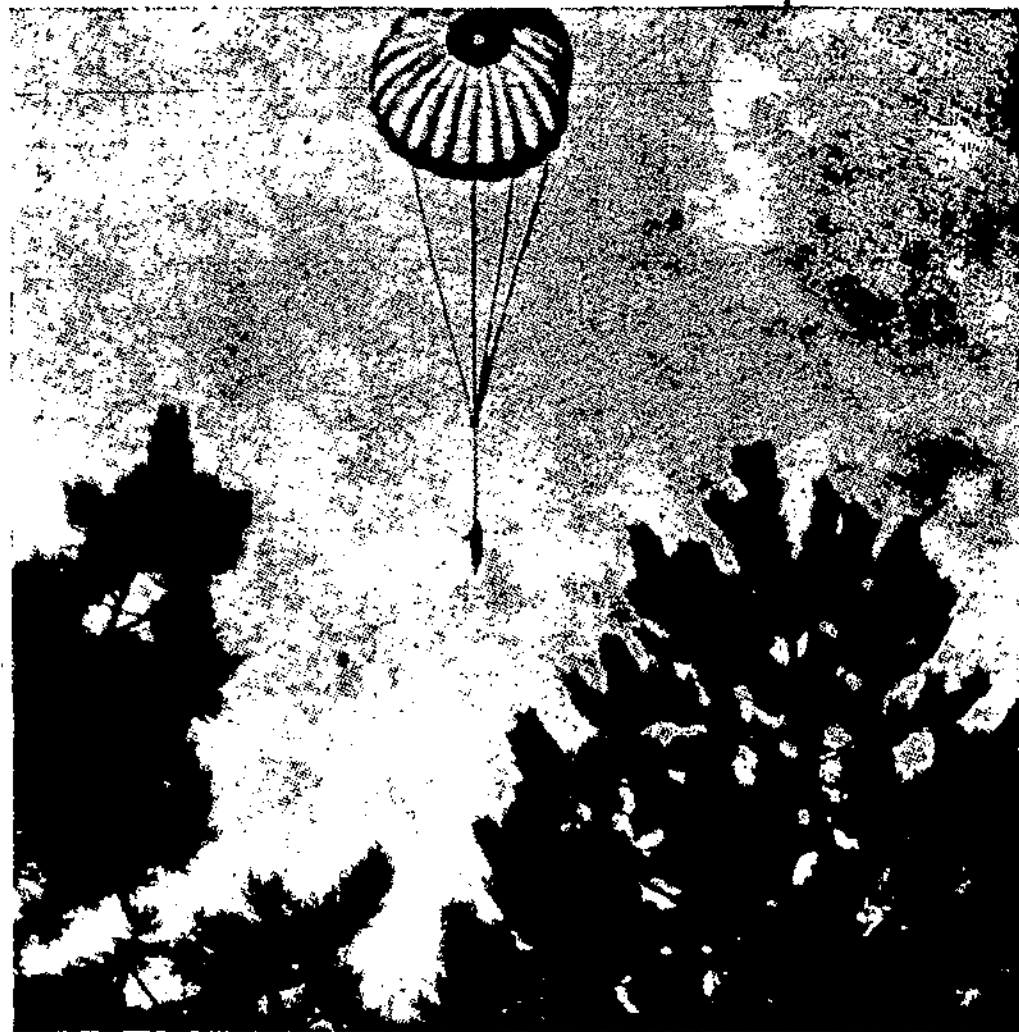
Mūsų aero klubas siųs į Vokietiją iš savo narių tarpo susipažinti su bemotoriniais lėktuvais ir jų skraidymu ir tą šaką kitamet ir pas mus pradės plėsti. Bemotoriniai lėktuvai galima pigiai įsigyti. Perkant kainotų apie 2000 lit., bet pačiam pasidirbus atsieitų tik apie 600 lit. Jų konstrukcija nesunki ir susipažinus su tuo darbu lengva būtų pasidirbti. Kitais metais jau galėsime pamatyti tokių lėktuvų pas save.

Aero klubas turi savo skyrius Panevėžy ir Šiauliuose. Taip pat bus įsteigta ir kitur. Kaune, aerodrome, turi keliems lėktuvams pastatyti patalpą ir susisiekimo ministerijos pastatytą ir jam perleistą naudotis oro susisiekimo stotį — gražus nedidelis mūro namelis Linksmadvary. Čia yra įrengtas bufetas, kur oru skrendantieji keleiviai iš užsienio, sustoję Kau-no aerodrome, gali užėiti arbatos stiklą išgerti bei užkąsti.

Baigdamas turiu pabrėžti, kad civiline aviacija turime ir mes ypatingai susidomėti, kad nepasiliktumėm kitų užpakaly. Turime susidomėti dvejais atvejais: 1) karo, t. y., apsigynimo reikalu, nes aviacija ateity bus svarbiausias kovos būdas ir nepasiruošus į kovą su ja ne tik kad negalėsime apginti savo nepriklausomybės, bet priešų aviacija toli į mūsų už-

pakalį nuskridusi išžudys daug ir ramių gyventojų, ir 2) susisiekimo patobulinimo reikalu ir kitais, kurių pareikalaus kultūros ir pažangos gyvenimas. Civilinė aviacija, karui kilus, sustiprins kariškąją ir papildys jos eiles. Vadinasi, paremdami aviaciją, palaikysime ne tik savo progresuojantį gyvenimą, bet ateity galime apsaugoti ir savo ir savo artimųjų gyvybę ir tur-tą. O prie to reikia iš anksto būti pasiruošusiems. Tad visi į talką mūsų civilinei aviacijai.

B t k s .

Parašutu leidžiasi.

LATVIJA. Karo mokyklos išleistuvės.

Rugsėjo mėn. 1 d. įvyko karo mokyklos išleistuvės. Į leitenantus pakelti 64 kariūnai ir 1 jūrininkas, baigęs jūrininkų mokyklą Prancūzijoje. 52 kariūnai baigė pėstininkų ir 12 — artilerininkų skyrių.

Tuo tarpu Latvijos kariuomenės karininkų etatai esą pilni. Taigi karo mokykla naują laidą surinks tada, kai bus reikalingi nauji karininkai.

AMERIKA. Nauja radio stotis.

Laikraščių žiniomis, Amerikos kariuomenėje pradėta vartoti nauja radio stotis „SCR — 131“, kuri skiriama pėstininkų dalims. Ji palaikys ryšius tarp brigadų, pulkų ir batalionų.

Nauja stotis sveria tik 70 klg. Ją neša du kareiviai. Elektros srovę duoda sausos baterijos.

ŠVEDIJA. Kariuomenės laivyno manevrai.

Užsienio spaudos pranešimu, rugpiūčio mėn. 10 — 20 d. švedų karo laivynas atliko didelius rudens manevrus, kuriuose dalyvavo jūrų aviacija ir krantų apsauga.

Rugpiūčio mėn. 24 d. prasidėjo kariuomenės manevrai, dalyvaujant kitų valstybių karo atstovams.

Į kovą!

Ragas gaudžia. Miškas ūžia,
Ūžia nuo audros.
Traukia broliai į karužę,
Ginti Lietuvos.

Lenkai stovi, dairos, laukia,
Stovi be drąsos,
O lietuviai sparčiai traukia
Į laukus kovos.

Štai pradėjo griaust pabūklai,
Sprogsta sviediniai,
Priešams rodosi stebuklai:
Dvasios ir velniai.

Dunda žemė. Rūksta dūmai —
Veržiasi ugnis:
Dega miestai, griūva mūrai,
Lenkams — prapultis.

Ir pakrikę legionai
Bėga iš kovos,
Nusigandę lenkų ponai
Prašo mūs taikos.

San. virš. J. Margenis.

Kaip senovės lietuviai kariaudavo.

Senovės lietuviai gyveno tarp pelkių ir girių atskiomis giminėmis, nesudarydami vieningos valstybės.

Iki XI amžiaus gyveno lyg ir nepastebėti kaimyninių tautų, todėl iki tų laikų ir didelių užpuolimų iš priešų pusės nebuvo.

Nuolatinės kariuomenės taip pat nebuvo. Tik kartais susirinkdavo vyrai apsiginti nuo užpuolikų, arba norėdami pasiplėsti grobio.

Vadaĩ buvo vadinami rikiai. Juos rinkdavo iš pasižymėjusių drąsumu ir sumanumu kare vyrų. Tokių rikų, kaip sako kronikos, buvo keletas. Jie iš savo tarpo išsirinkdavo vyriausiąjį rikį, kurio įsakymų klausydavo. Baigę žygį, jie vėl išsiskirstydavo ir grįždavo namo.

Nuolatinė senovės lietuvių kariuomenė atsirado vėlesniais laikais, kai jiems ėmė grėsti pavojus: iš vakarų kryžiuočių ordinas ir iš šiaurės kardininkų.

Jau pradžioje XIII a. lietuviai mūšiuose su kryžiuočiais išstato gana gausingą kariuomenę, vadovaujamą vieno kunigaikščio.

Kariuomenę išlaikydavo didžiūnai, turtingieji bajorai. Kilus karui, jie turėdavo pristatyti didžiajam kunigaikščiui nustatytą skaičių karių.

Senovės lietuviai kovojo lygiai kaip pėsti, taip ir raiti. Lietuvio žirgas buvo garsus ne tik savo šalyje, bet toli ir už jos sienų.

Savo žygiais lietuviai pasiekdavo labai tolimus kraštus. Pavyzdžiui, valdant Algirdui, buvo tris kartus apgultas Maskvą. Tas rodo, kad tokiai kelionei padaryti reikėjo ir gerų žirgų.

Ginklai buvo: ietys, durklai, saidokai su strėlėmis, kardai, kirviai ir brūkliai. Seniausias lietuvių ginklas, skaitomas, brūklis arba buožė. Jis buvo daromas iš ažuolinės lazdos, kurios vienas storesnis galas būdavo prismaigomas aštrių vinių, akmeninių skeveldrų ir šukių.

Vykdami į karą veždavosi maistą ratais arba rogėmis. Kilus pavojui, iš šonų sustatydavo vežimus,

kariai sueidavo į vidurį, sudarydami, tarytum, kokią tvirtovę. Tokiu būdu lietuviai visiškai sunaikino kryžiuočių kariuomenę žygyje į Ezelio salą, valdant kunigaikščiui Traideniui.

Lietuviai apsistatė rogėmis ant ledo iš šalių ir lengvai iškapojo kardais priešų raitelius.

Kaudavosi lietuviai labai narsiai.

Net mūsų priešų kronikininkai, kurie neaplemtė mūsų karių, yra pasakę, kad pamatęs priešas lietuvių „ginklų blizgėjimą“ bėgdavo, kaip zuikis nuo medžiotojo.

Laimėję karą, triukšmingai grįždavo, anksčiau pranešdami apie savo žygio pasisekimą. Iš kovos sugrįžusius sutikdavo mergelės su gėlėmis, seneliai ir moterys — su kanklėmis ir dainomis. Grįžus prasiėdavo puota ir karo grobio dalinimasis. Grobį dalydavo į keturias dalis. Viena dalį skirdavo dievams, antrą — vadams, trečią — sau ir ketvirtąją — likuosiems namie arba našlaičiams.

Paimtus į nelaisvę priešų žymesniuosis karius kai kada dievams ant aukuro sudegindavo.

Savo žuvusius karius laidodavo su didelėmis iškilėmis. Su kanklėmis ir raudomis apdainuodavo kario žygius, drąsą, o paskui lavoną su jo šarvais ir žirgų sudegindavo.

Nepasisekus kovai, kariai dažnai puldavo tyčiomis į priešų eiles ir kaudavosi iš paskutiniųjų, koliai žūdavo.

Yra daug mūsų tautos istorijoje pavyzdžių, kur lietuviai, matydami neapsiginsią, patys save nusižudydavo, kad nepasiduotų į nelaisvę.

Tvirtovių nebuvo. Namus statydavo sunkiai prieinamose vietose. Tik vėlesniais laikais, padaugėjus priešams, imta statyti pilys.

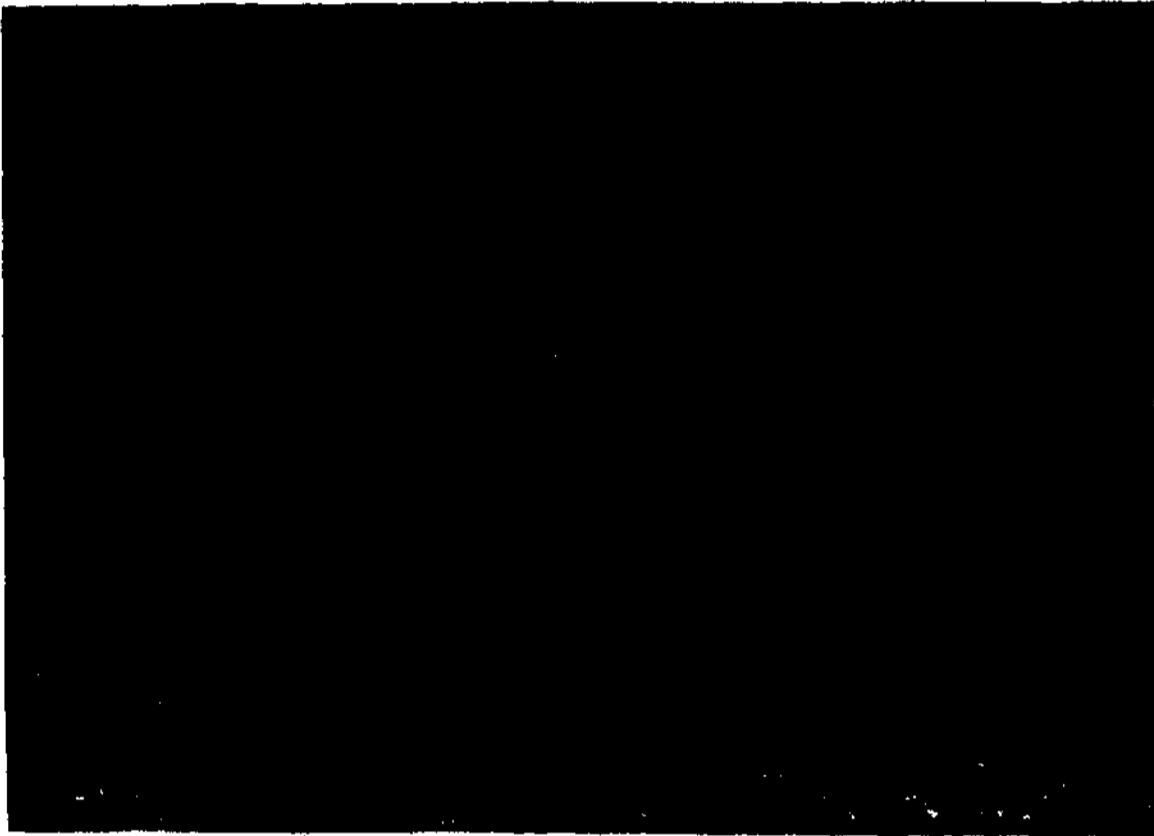
Pilis statydavo ant kalnų arba parinkdavo tokią vietą, kur priešui būtų sunkiau prieiti.

Pilis turėdavo bokštą, kuriame nuolat būdavo sargyba ir, pamačiusi priešą, uždegdavo laužą. Pa-

matę ugnį, tą patį pakartodavo kitos pilys ir, bema-
tant, visa šalis sužinodavo, kad įsiveržė priešas.

Priešo kariuomenei atremti, užversdavo kelius
medžiais arba iškasdavo duobes ir jas užmaskuodavo,
kad jodamas priešas įkristų ir galą gautų. Be to, įvi-
liodavo priešą į klampynes arba liūnus, kur paskiau
lengva būdavo jo jėgos sunaikinti.

Kiek to laiko kariuomenė buvo sumani ir narsi,
galima spręsti iš to, kad lietuviai buvo iš visų šalių
apsupti priešų, o vis dėlto sugebėjo išlaikyti tokią
galingą valstybę.

Lietuvių kovos su kryžiuočiais ties Vilniumi.

Lietuviai kovojo su vokiečių ordiniais (kryžiuo-
čiais, kardininkais), rusais, lenkais ir totoriais.

Su rusais, lenkais ir totoriais buvo lietuviams
daug lengviau kovoti, negu su vokiečiais.

Kunig. Algirdui viešpataujant, jau Lietuva buvo
užkariavusi didžiausius Rusijos kraštus. Lietuvos sie-
nos rytuose siekė beveik Maskvą, o pietuose — Juo-
dają jūrą.

Be didelio vargo Lietuvai atiteko ir Lenkijos di-
deli plotai.

Bet daugiausia sumanumo ir ištvermės lietuviai
parodė kovose su vokiečių ordiniais. Nuo 1345 iki
1377 metų, kaip apskaičiuota, į Lietuvą padaryta iš
Prūsų šalies 70 žygių, o iš padauguvio 30. Priešai už-
puolimus darydavo dažniausiai žiemą, kai užšaldavo
pelkės ir ežerai. Užpuoldavo pasidaliję mažesniais bū-
riais, nes kraštas buvo retai apgyventas ir trūkdavo
maisto ir pašaro. Tokie plėšimai tęsdavosi 10 — 15
dienų. Priešas žmones, jaunus vyrus, išžudydavo, o
jaunas moteris ir vaikus į nelaisvę gabendavosi. Pa-
likdavo tik senuosius. Gyvulius ir mantą taip pat iš-
siveždavo. Bet ir lietuviai jiems atsimokėdavo! Mini-
mu laiku ir jie yra padarę daugiau, kaip 30 už-
puolimų.

Vokiečių kraštas buvo tirstai apgyventas, taigi
lietuviai puлдavo dideliais būriais ir prisiplėsdavo
grobio.

Tik nuo 1410 m., kai Vytautas Didysis sutriuš-
kino ordino galybę, vokiečiai nebebuvo pavojingi.

Bet netrukus ir lietuvių kariuomenės galybė bai-
gėsi, nes Lietuva pateko į svetimą įtaką ir sulenkė-
jusiems lietuvių didikams neberūpėjo tautos galybė ir
garbė.

Bendrai, senovės lietuvių kariuomenė buvo nar-
si, pasižymėjo tėvynės meile ir patvarumu.

Jos galinga dvasia išliko ir mūsų dienų lietuvių
kariuomenėje, ką ji savo žygiais nepriklausomybės
kovų metu ir yra įrodžiusi.

Ats. ltn. Dičius.

Lietuvių latvių vienybės kongresas.

Šis kongresas, VIII-sai iš eilės, prasidėjo rugsėjo
6 d. Kaune, L. D. K. Vytauto Didžiojo universiteto
didžiojo salėj. Kongreso dalyviai ir gausinga publi-
ka visiškai užpildė universiteto salę. Tuo parodomas
didelis mūsų visuomenės susidomėjimas kongresu ir
jo idėja.

Atidarius kongresą, tuojuo pasipylė gausūs vy-
riausybės, organizacijų ir draugijų vardu sveikinimai.
Lietuvos Resp. Prezidento vardu sveikino vidaus rei-
kalų ministerijos generalinis sekretorius pulk. Šten-
celis; Lietuvos vyriausybės vardu — įgaliotas minis-
teris dr. J. Šaulys; krašto aps. ministerio pulk. Gied-
raičio, kuris pats yra kilęs iš Rygos ir yra lietuvių
latvių dr-jos narys, vardu sveikino gen. štabo pulk.
Lanskoronskis, kuris palinkėjo, kad abiejų bro-
liškų tautų vienybės idėja tarptų
konkretesnėse formose, kad glau-
džiau suartėtų abi tautos, kad kri-
tiškai valandai išmušus, būtų vie-
nybė.

Vienybės idėja ir jos būtinumas labai stipriai
visų jaučiamas ir trokštamasis, bet, deja, gana sunkiai
vykdomas. Be vienybės, be glaudesnio kontakto sun-
kiausiai išivaizduojamas našesnis šeimos, draugijos bei

visuomenės gyvenimas, tuo labiau tautų suartėjimas
ir taikos idėjos įgyvendinimas.

Kalbamaisi kongresas visa savo širdimi ir išga-
lėmis to siekia ir tikrai atsidėjęs taja linkme dirba.
Tatai matyti iš pačio inž. J. Riterio — didelio lie-
tuvių draugo ir bičiulio — žodžio, pasakyto kongre-
so pradžioj dėl mūsų ateities problemų.

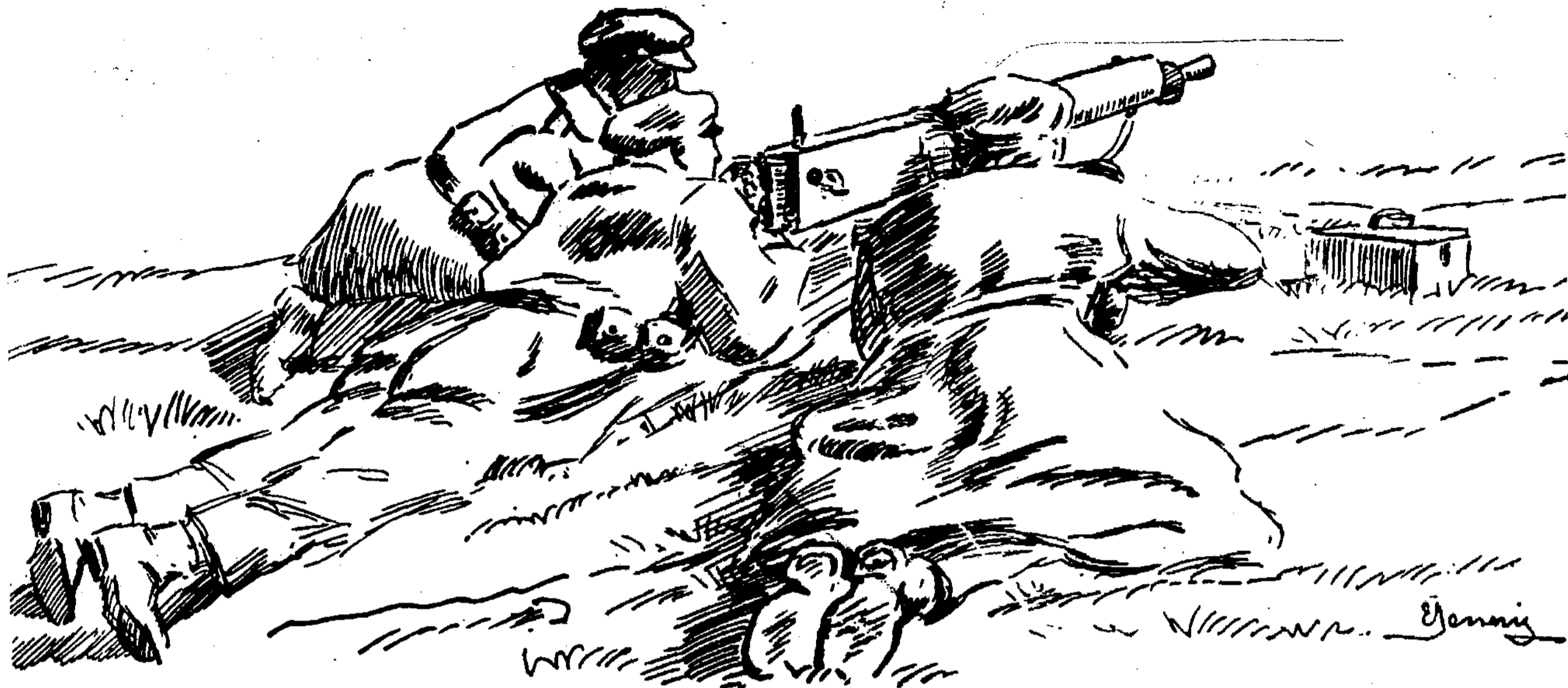
Šit reikšmingesnė iš jo kalbos ištrauka:

„Mūsų abiejų tautų išganymas ieškomas pir-
miausia Lietuvos ir Latvijos vienybėje! Kitos išeities
nėra ir niekad nebus. Susijungiant abiem tautom ir
organizuojant kaimyninių mažų tautų uniją, galima
bus išsilaikyti prieš išnaikinimo bangas, kurios mus
jau pradėjo plauti ir jau nuplovė vieną
kitą kraštą. Vienybėje tik galima paralyžuoti
imperialistinių didžiųjų tautų užpuolimus, nors jie
būtų stiprūs.

„Jei mes nepajėgsim ir nemokėsime susivienyti,
mes turėsime žūti ir pranykti! Tikrai abiejų broliškų
tautų glaudžioje vienybėje ir kaimyninių mažų tautų
sajungoje glūdi išganymas! Kito kelio nėra!“

Tai iš tikro reikšmingi ir gilios prasmės žodžiai.
Visi turime dirbti, kad jie iš tikrųjų ne vien tik gra-
žiai skambėtų, bet taptų kūnu, tikra realybe.

M.

Išdavikas.

Buvo graži 1920 m. spalio mėn. naktis. Mes buvome apsikasę miške.

Juodi medžių šešėliai nutyso į visas puses. Mes, suvirte apkasuose, snaudėm. Mūsų veidai buvo išvargę. Aplink tylu.

— Kas gali manyti, kad po tokiu gražiu dangumi gyvena žiaurūs žmonės? — galvojau.

Paskui ilgai svajojau, žiūrėdamas į mėlyną dangų ir žvaigždes, ir pradėjau migti.

Staiga pasigirdo šūvis. Aš pašokau, kaip nugąsdintas kiškis.

— Kur šovė? — paklausiau kitų.

— Rytuose!

— Vadinasi, nuo lenkų pusės?

— Taip! — atsakė.

Aš tuoj pasiūliau vadui ir ėjau ieškoti, kas šovė.

Po kojomis braškėjo sausos šakelės. Aš atsargiai slinkau nuo medžio prie medžio, kaip vilkas, kad nenubaidyčiau grobio.

Netrukus išgirdau sunkų dejavimą. Atsargiai priėjau. Tai buvo Julius, kuris vakar vakare buvo pasiūstas žvalgybon ir negrižo.

— Juliau, sakyk, kas tau? Kas šovė?..

— Lenkai!... — sunkiai suvaitojo ir vėl nutilo.

— Juliau, klieđi! Čia nėra jokio lenko. Juliau, pažvelk į mane. Tai aš tavo draugas... ko nekalbi, Juliau?

Jis tylėjo ir blaškėsi, paskui paprašė:

— Vandens!

Pagalčiau jis truputį nusiramino ir paklausė:

— Kur aš esu?

— Miške, Juliau! Nieko nebijok, aš prie tavęs.

Ar pažįsti mane?

— Taip!

— Kas tau yra? Ar negirdėjai, kas šovė?

Jis uždėjo ranką ant krūtinės, sunkiai atsiduso ir tarė:

— Aš šoviau!

Aš pamačiau, kad jo ranka kruvina ir nusigandęs paklausiau:

— Juliau... tu norėjai nusišauti?

— Mane vijosi lenkai. Nenorėjau jiems pakliūti, todėl ir nusišoviau! — atsakė.

Aš nustebeęs ilgai žiūrėjau į jį ir paklausiau:

— Juliau, kaip tave lenkai sugavo?

Jis giliai įtraukė į plaučius oro ir pradėjo:

— Naktis buvo labai tamsi. Aš perėjau į jų pusę. Mane sučiupo. Maniau ištrūkti, bet kur tau... Tuoj ėmė manęs klausinėti apie kariuomenę, bet nieko neišgavo.

— Tada jie ėmė mane gražiai kalbinti, net prižadėjo paleisti, jeigu viską pasakysiu. Man kvaili jų pažadėjimai sumaišė protą ir aš... viską pasakiau.

Julius nebaigė pasakoti ir pradėjo labai lėtai alsuoti.

Tuoj vėl atsigavo ir beveik verkdamas tarė:

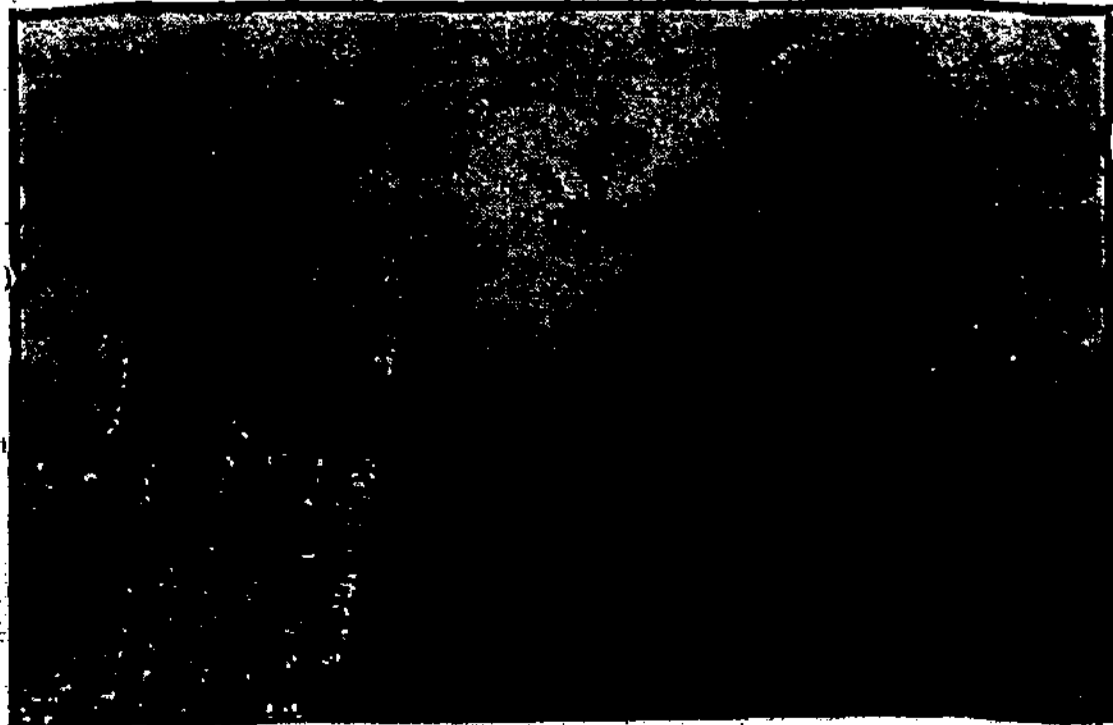
— Bėk, Simonai!... Sakyk, kad ateina lenkai. Bėk, aš jus išdaviau, išdaviau... Aš — išdavikas!

Jo galva nusviro ant krūtinės, rankas sudėjo, išsitiesė ir mirė. Jo veidas buvo liūdnas.

Taip ir nesužinojau, kaip jis pabėgo nuo lenkų. Nežinia ir iš kur jis gavo revolverį, kurį šalia jo rado ir kuriuo, manau, jis nusišovė. Aš paėmiau jį ant pečių ir nusinešiau į stovyklą.

Tą naktį miške nepasirodė nė vienas lenkas. Tur būt, jie išsigando Juliaus pabėgimo, o gal ir nepasitikėjo, ką jis buvo sakęs.

Kazys Šablona.

Karo pėdsakai.

Karžygė moteris.

Jau dvi dienos kai patrankos griaudžia ir griaudžia. Vakarais šiaurė nuo gaisrų raudnuoja. Tai stiprus susirėmimas. Bet esant galingesnėms priešų jėgoms, lietuviai buvo priversti trauktis. Besitraukdami turėjo palikti ir vieną miestelį. Čia stoty prie telefono tarnavo silpnutė mergaitė. Dirbdavo rytą ir vakarą. Kartais ir per naktį turėjo budėti atsinešusi menką užkandį. Bet šiandien, kada mūsiškiai traukėsi, turėjo ypatingai daug darbo. Aparatai lyg lenktynių eidami visą dieną tauškėjo. Žodžiai, kuriuos mergaitė užrašinėjo, dar niekada taip jos nebaugino, kaip dabar. Telegramų žinios skelbė apie priešo slinkimą, tilto sudeginimą, vagonų skaičių, sužeistuosius, kariuomenei įsakymus ir t. t.

Į pavakarį patrankos gaudė jau garsiau. Ir šautuvų tratėjimas pasigirdo. Rytą kanuolės ėmė siekti stotį. Suskaldė vieną vagoną ir žmogų užmušė. Mergaitei darbas nė kiek nemažėjo. Ji vis ėmė ir ėmė telegramas. Nė pastebėti nepastebėjo, kas darosi lauke. Tuo tarpu tarnautojai mažėjo. Vieni aparatai tauškėjo. Tik ji viena bėginėjo nuo vieno prie kito. Ir galva jai ėmė suktis, rankos drebėti. Labiausiai baugino žinios.

— Ištuštinti stotį! Išvežti aparatus! Palikti tik vieną. Atsitraukiant naikinti!

Įsakymas greit buvo įvykdytas. Tik ji viena pasiliko ir dirbė toliau. Vėl tos bauginančios žinios apie vagonus, sužeistuosius, šovinius, kariuomenės dalių permainymą, baterijas, griežti įsakymai ir paklausimai.

— Kur priešas?

Ji nieko apie priešą nežino.

— Jo čia nėra! — atsakė.
— Ar visi aparatai išvežti?
— Visi. Tik mano vienos paliko.
— Dieve mano, kaip neaiškiai kalba! — nervinasi ji.

— Kas daugiau pas jus?
— Pas mus ramu.
— Pažiūrėk tamsta išėjusi už durų, kas darosi gatvėje.

Ji be skarikės išbėgo ir pastiro... Eilėmis jojo gatve raitininkai. Šaudosi. Greit grįžo atgal.

— Alo! Priešų raitininkai mieste. Šaudo. Girdėti riksmi.

— Kiek jų? Arti? Toli?
Ir vėl ji bėga pažiūrėti. Mato būrys stovi gatvėj. Už jo vėl...

— Jie užėmė gatvę... užėmė stotį... Alo! Girdite? Jie užėmė gatvę... Alo! Alo!

Bet nieks neatsako.
— Alo! Alo! Alooo!!! — šaukė ji.
Pagaliau aparate sutarškė.
— Klausau! — išgirdo.
— Skubėkit čionai. Jų nedaug. Jie stoty. Ieško jūsų. Girdite?

— Girdim. Toliau.
Prie šių žodžių kažkas sučiupo ją iš užpakalio. Pasipylė į galvą smūgiai. Ji nešigynė. Pamatė tik, kaip nukrito jos perkirstas aparatas ir nustojo sąmonės... Vadinas, priešai buvo čia.

Kai atsipeikėjo, aplink pamatė savus kareivius, o prie savo kojų nebejauną karininką, kuris bučiavo jai rankas. Jo akyse stovėjo ašaros...

J. Vitolis.

Jeznas, kur 1919 m. vasario m. 13 d. buvo mūsų kariuomenės kautynės su bolševikais.

Mokslui prasidėjus.

Kaip pavasarį liūdna buvo atsiskirti su mokykla, taip rudenį vėl linksma pradėjus mokytis.

Kartu su kitomis pamokomis prasideda ir kariško parengimo pamokos. Vėl mus instruktoriai lankys, kas savaitę du kartu, vėl galėsime, kaip ir pernai, džiaugtis, kad galime mokytis ir karo mokslų.

Gal kai kurie mūsų pernai vengėme kariško parengimo pamokų, neklausėme instruktorių, apie ką jie pasakojo. Šiomet pas mus tatai neturi pasikartoti. Mes nesame vergai, mūsų niekas neverčia eiti į mokyklą, mes savo noru viską darome! Ką mes mokomės, ar tai būtų matematika, istorija, ar kariško parengimo pamoka, viskas mums gyvenime bus reikalinga. Mes turime ruoštis tolimesniam gyvenimui, ateičiai. Jeigu mes mokysimės tikrai istorijos ar matematikos, o į karišką parengimą žiūrėsime, kaip į nereikalingą pamoką, tada kokia mūsų tautos ateitis bus?

Mūsų tauta yra apsupta iš visų pusių galingų kaimynų, kurie laukia tokios minutės, kad tik galėtų giliau įsikverbti į mūsų kraštą. Mes turime priešintis, atsispirti. O kaip gi galėsime pasipriešinti, jeigu nebūsime tam pasiruošę.

Jeigu tik nebūsime pasiruošę karišku atžvilgiu, galime likti kitų vergais. O vergauti kiekvienas bijome ir nenorime.

Todėl žiūrėkime, kad mums kariško paruošimo pamokos nebūtų priverstinės. Lankykime jas niekieno neverčiami, klausykime apie ką mums aiškina instruktorius, nepraleiskime neišmokę nė vienos pamokos, nors ji mums atrodytų ir nereikalinga. Bet

žinokime viena, kad gyvenime viskas yra reikalinga ir žinotina. Kartais viena praleista valanda gyvenime turi labai daug reikšmės.

Gyvenimas verda, kunkuliuoja, niekas savo vietoje nestovi. Todėl turime nestovėti vietoje ir mes. Patarlė sako: „Kas stovi vietoje, tas žengia atgal“. Jeigu mes nesiruošime kariniu atžvilgiu, o tuo tarpu kitos valstybės ruošis, tai mes tada jau žengsim atgal, o ne į priekį.

Mes, moksleiviai, esam jaunesnioji tautos karta. Tėvynė daug ko laukia iš mūsų. Laukia mūsų ir pavergtas Vilnius, laukia pavergti broliai vilniečiai, kada mes juos išvaduosim iš verguvės pančių.

Čia uždavinys yra sunkus, reikalaujantis daug darbo, pasiruošimo, vienybės ir susiklausymo.

Mes to galime atsiekti mokydami karo mokslų. Tada, kai jau būsime tinkamai pasiruošę karišku atžvilgiu, nebijosime susitikti ir su gausingu priešu.

Todėl, mokykimės ir laukime, kol suskambės laisvės varpas, šaukiantis visus, kas tik gali: „Į kovą už Vilnių...“

Moksleivis.

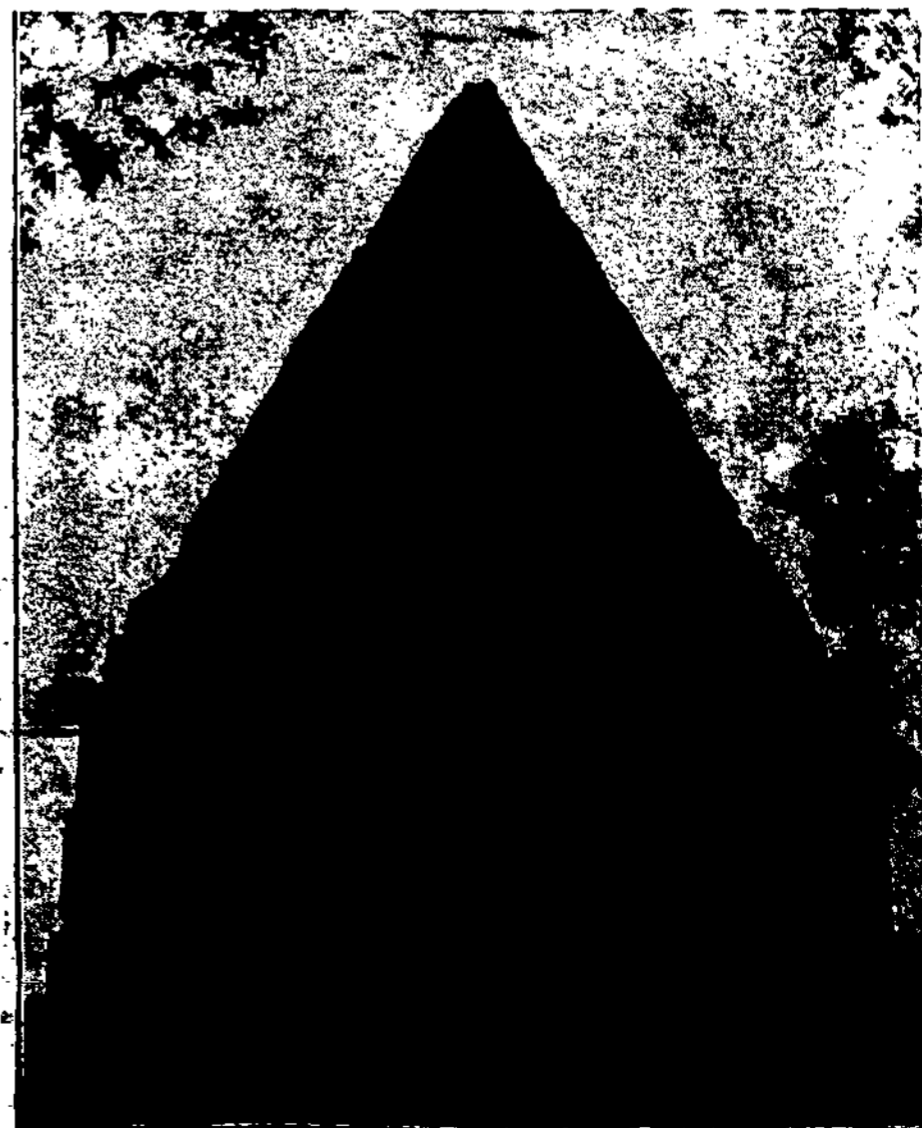
Pietūs pas Napoleoną I.

Napoleonas I kartą surengė pietus savo generolams. Pasiskirtą valandą nė vienas generolas neatėjo, mat, laikė, kad mandagumas reikalauja truputėlį pavėluoti. Napoleonas punktualiai atsisėdo vienas prie stalo ir valgė. Pamažėli prie jo durų susirinko ir visi generolai. Napoleonas pavalgė ir atsistojęs pasakė prie durų stovintiems jo svečiams:

— Dabar pavalgėme, todėl kiekvienas eisime prie savo darbo.
H.

Piliakalnis Alytaus apylinkė.

Žapyškio bažnyčia, Vytauto Did. pastatyta.

KARIUOMENĖS

GYVENIMAS

Karininkai, apdovanoti Vytauto Didžiojo ordinais.

Rugsėjo 8 d. šventės proga Respublikos Prezidento aktu apdovanoti Vytauto Didžiojo ordinais šie karininkai:

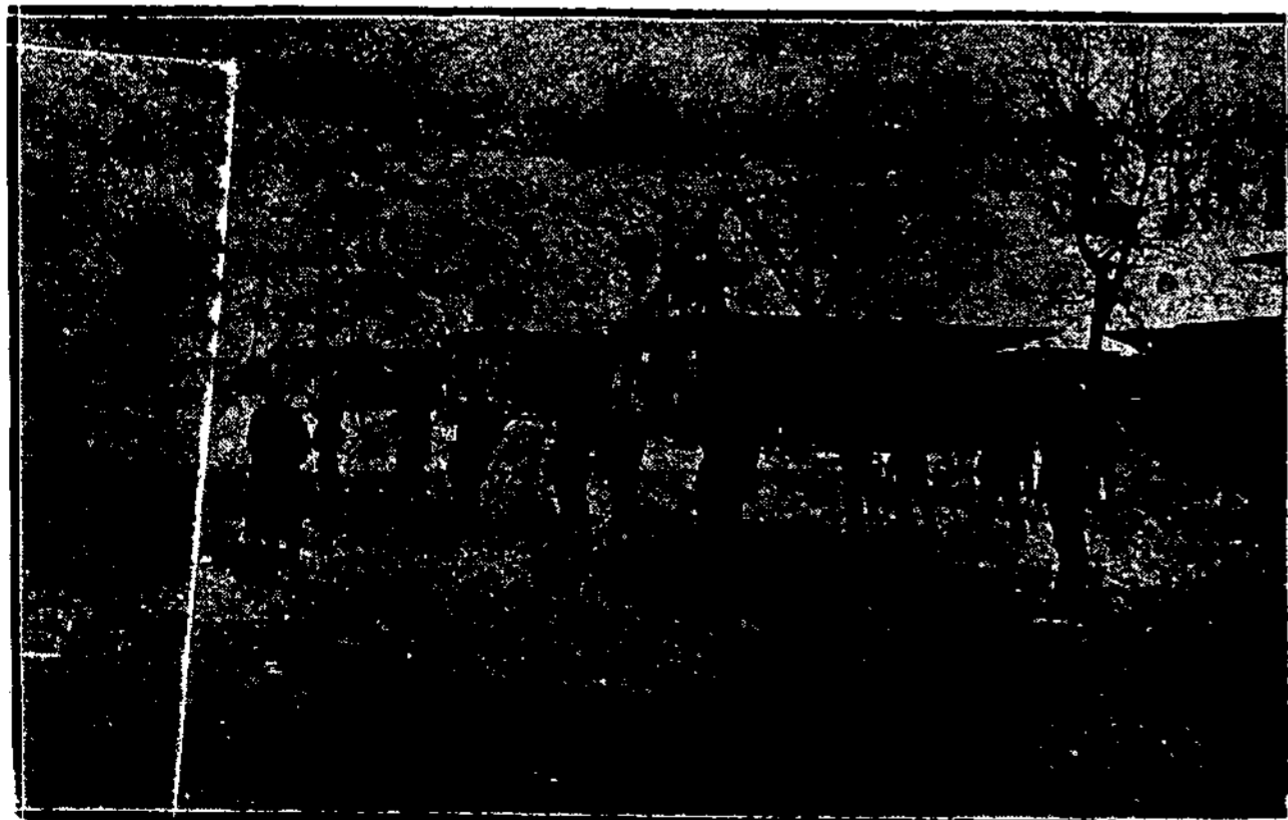
3 laipsnio: vyr. št. administracijos valdybos viršininkas plk. Mačiulaitis, 9 p. p. vadas plk. Petras Jurgaitis, 4 art. p. vadas Jackus Banys, kariuom. int. plk. Kazys Navakas.

4 laipsnio: Respublikos Prezidento asm. adjutantas mjr. Tadas Šakmanas, vyr. št. ūkio sk. viršininkas plk. ltn. Augustauskas, 7 p. p. mjr. gyd. Leonas Kenstavičius, 2 ul. p. vet. gyd. plk. ltn. Bronius Šikeris, pion. b. plk. ltn. Pranas Gladutis, aviacijos mjr. gyd. Domas Steponaitis, ginklavimo valdybos plk. ltn. Antanas Karosas, karo lig. mjr. gyd. Mečius Norkus, mjr. gyd. Stasys Žilinskas.

5 laipsnio: gen. št. vald. I sk. mjr. Leonas Valkūnas, gen. št. vald. IV sk. adm. kpt. Antanas Siaurukas, III p. div. št. kpt. Antanas Tverskis, 1 p. p. kpt. Aleks. Dovydovas, kpt. Andrius Ambraziejus, 2 p. p. kpt. Leonardas Butkevičius, 4 p. p. kpt. Jonas Stanionis, kpt. Juozas Rinkevičius, 5 p. p. mjr. Ipolitas Žulis, kpt. Pranas Grėbliauskas, 7 p. p. kpt. Juozas Černius, 8 p. p. kpt. Stasys Baltrimas, kpt. Jonas Čenkus, 9 p. p. kpt. Tomas Kukta, 2 art. p. kpt. Adolfas Zubavičius, 1 gus. p. kpt. Juozas Žlabis, 2 ulonų p. kpt. Juozas Šarūnas, karo techn. št. Stasys Šaulys, pion. b. mjr. Petras Kaušis, šarv. rinkt. kpt. Alfonsas Urbonas, aviacijos kpt. Česlovas Januškevičius, kpt. Jonas Liorentas, kpt. Leonas Vedeckas, karo mok. kpt. Vladas Ščeponavičius, kpt. Leonas Rupšys, kar. int. adm. kpt. Antanas Valaitis, karo butų sk. mjr. Vytautas Baltrimas, kar. teismo prok. adm. kpt. Petras Kuginis, kar. san. vald. adm. mjr. Stasys Barkauskas, Kauno k-ros adm. kpt. Vincas Valteris, Šiaulių k-ros adm. kpt. Antanas Stuoka ir šaulių sąjungos kpt. Petras Buragas.

Kareiviai, apdovanoti Vytauto Didžiojo ordino medaliais, bus įdėti kitame numery.

Daugiau bus paruošta karo lakūnų. Jau nuo 1919 m. mūsų karo aviacija kasmet ruošia naujus karo lakūnus. Iš tų skaičiaus yra gana gabių lakūnų. Turime net ir konstruktorių, kurie yra suprojektavę ir pagaminę mūsų karo aviacijos dirbtuvėse savo lietuviško tipo lėktuvų. Tokių vienas anksčiau buvo karo lakūnas inž. Dobkevičius, vėliau žuvęs avarijoje. Dabar yra plk. ltn. inž. Gustaitis, sukonstruktavęs keletą „Anbo“ lėktuvų. Mūsų karo aviacija kasmet vis labiau tobulėja ir Europoj užima ne paskutinę vietą.

Kavaleristų pamokos su pike.

Kadangi visam pasauliui aviacija vis labiau plečiasi ir ateities kare aviacija užims svarbiausią vaidmenį, todėl ir mūsų aviacija yra susirūpinusi dar daugiau paruošti karo lakūnų. Teko girdėti iš neoficialių šaltinių, kad yra ruošiamas projektas kuo daugiausia jaunuolių priimti į karo aviacijos tarpamokyklis skraidyti. Bus priimami savanoriais jaunuoliai, dar netarnavę kariuomenėje, kurių sveikata atitiks aviacijos tarnybai.

Tokie, baigę tam tikrą mokymo laiką, kurie pasirodys gabūs aviacijos srity, bus palikti aviacijoje atlikti būtina karo tarnyba ir toliau lavintis.

Nors bus reikalaujamas tam tikras mokslo cenzas, bet manoma sudaryti tokias sąlygas, kad kuo daugiausia jaunuolių galėtų įstoti į karo aviaciją.

Iš pernai baigusių prie aero kliūbo civilinius lakūnų kursus kai kurie dabar tarnauja kariuomenėje kaip kariūnai aspirantai ir netrukus bus išleisti atsargos leitenanto laipsny. Žinoma, tuo pačiu padidės ir atsargos karo lakūnų skaičius.

Gusarų pulko karių kliūbas.

Transporto rinktinė.

Kaip paprastai, kiekvienais metais iš įvairių kariuomenės dalių yra įvairūs komandiravimai, taip pat ir iš transporto rinktinės nuo pat ankstyvo pavasario buvo komandiruoti kareiviai ir arkliai į stovyklas, ganyklas, poligoną ir t. t.

Rudenį, pasibaigus vasaros stovykloms, ganykloms ir poligonui, pradėjo suvažiuoti į savo dalį iškomandiruoti kareiviai. Rugpiučio 23 d. buvę komandiruoti prie intendantūros sandėlių kareiviai, žygio tvarka iš Gaižiūnų poligono atvyko. Rugpiučio 29 d. pasilsėję grįžo kareiviai ir arkliai iš ganyklų. Grįžę kareiviai, prisirinkę įvairių išpučių, atliekamu nuo tarnybos laiku, susirinkę būriais, pasakoja kitas kitam užsilikusius nuo komandiruotės laikų įvairius dalykus, kurių klausosi tie kareiviai, kurie visą laiką nebuvo iš rinktinės išvykę.

Paleistus į atsargą pavaduoti atvyks kareiviai iš pulkų. T. V-a.

Kino „Pionieris“.

Sio mėnesio pradžioje jau pradėjo veikti Šančių įguloje esantis kino „Pionieris“. Šiame kine kareiviai gali pasižiūrėti paveikslų labai lengvomis sąlygomis, nes kinas yra Šančių kareivinių rajone ir bilietų kaina pritaikyta kareiviams. Kino „Pionieris“ neatsilieka nuo privačių kino-teatrų, nes ir jame yra demonstruojamos tos pačios filmos, kurios pasirodo Šančių privačiuose kino-teatruose. Kareiviams, turintiems atliekamo laiko, tas yra visai geras dalykas. Vietoj vaikščioti trotuarais ir į šalis žvalgytis ar eiti į privatų kiną, kur už bilietą reikalinga brangiau mokėti, geriau užėiti į kino „Pionieris“, kur filmos daugiau yra taikomos kareiviams, o filmų yra pamokomų. Virba.

M I R Ė.

Š. m. rugp. m. 11 d. d-ro J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje Alytaus skyriuje vidurių džiova mirė atskiros artilerijos grupės eilinis Jonas Breivė, kilęs iš Šiaulių apskr., Pakruojaus valsč., Klovainių miestelio. Velionis palaidotas Klovainių parapijos kapinėse.

KARIUOMENĖS UGNIAGESIAI

Gaisrų fronte. Nuo VIII.16 iki IX.5 d. kariuom. ugniagesiai buvo šaukiami į gaisrus civiliams ugniagesiams padėti Kėdainiuose — 1 kartą ir Kaune 6 kartus. Dirbo 2 pėst. pulko, 2 art. pulko, ryšių b-no ir pion. b-no komandos. Visi gaisrai buvo nežymūs.

Apdovanojimas. Tautos šventės ir kariuomenės ugniagesių komandų pirmojo dešimtmečio proga (pirma kar. komanda įsteigta 1921.VI.1 d. Šančiuose), Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjungos taryba apdovanojo „Artimui pagalbon“ garbės ženklais III laipsnio: kariuom. ugniagesių komandų steigimo iniciatorių ir vykdytojų, dabar ugniag. insp. tarėją pulk. leit. Augustauską ir pirmą brandmeisterį, dabar Kauno miesto tarybos narį, ats. kap. Fanstelių. Už pasiaukojimą gaisrų metu, komandų tvarkymą, ugniagesybos idėjos platinimą tautoje ir kitus nuopelnus apdovanoti „Artimui pagalbon“ III lp. ženklais: komandų viršininkai aviacijos kap. Ulpa, ats. artil. grupės leit. Buika, 8 pėst. K. K. Vaidoto pulko jaun. leit. Juodis; komandų viršininkų padėjėjai: Vytauto Didžiojo kuopos viršila Šopa, 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko virš. Siniakovas, šarvuotųjų rinktinės virš. Narbutas; komandų vachmistrai: 7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulko virš. Zimka; skyrininkai: 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko vyr. pusk. Aidukas ir 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko vyr. pusk. Urbonas; pionierių bataliono motoristas vyr. pusk. Liutinskas ir kariuom. ugniag. inspekcijos sekretorius šaulys J. Juodvalkis.

Dovanos paleidžiamiesiems į atsargą. Kasmet išėina į atsargą kariai ugniagesiai gauna iš mūsų garbingos visuomenės dovanų — knygučių iš ugniagesybos srities. Kariuom. ugniagesių inspektorius gavo iš p. V. Gutšės (motorsiuurblių „Flader“ atstovo) 50 egz. „Lietuvos ugniagesių žinyno“, iš lietuvių vokiečių teknik. prekybos bendrovės 25 egz., iš „Berar“ bendrovės direktoriaus p. Bermano — 15 egz. Duosniems aukotojams kareiviška ačiū!

Jūs Šaulių gyvenime

Plungė.

Rugpiūčio m. 30 d. III rinktinės vadas kap. Rauba buvo sušaukęs 2 kuopos šaulius sporto patikrinimui. Rugsėjo 20 d. bus manevrai Plungės — Zarėnų rajone ir kartu rinktinės sporto šventė. Geriausiai sporte pasižymėjo 2 būrio šaulys Mikalauskas.

Vakare Izrailovičiaus salėje kap. Rauba laikė paskaitą apie ugniagesybą. Panašios paskaitos laikomos ir kituose miestuose. Pradėjus eiti kap. Raubai Telšių apsk. ugniagesių brandmajoro pareigas, ugniagesių k-dos pradėjo daugiau veikti ir persitvarkė. Nuolatos yra tikrinamos ir k-dos v-kais paskirti atitinkantys žmonės.

Plungės šaulių ug. k-da prijungta prie sav. drg. k-dos, o buvęs k-dos v-kas Turskis Pranas paskirtas brandmeisterio padėjėju. Turskis Palangoje lankė ugniagesių kursus.

A n z e l m a s.

Stalgėnai.

Rugpiūčio m. 16 d. šaulių būrys šventė savo gyvavimo vienu metų sukaktuves. Šventė prasidėjo būrio manevrais, kuriuose dalyvavo III rinktinės vadas kap. Rauba. Po manevrų — 7 v. šauliai dalyvavo valstybinės vėliavos pakėlime, 11,30 val. pamaldos. Po pamaldų šaulių priesaika. Žiūrovams, kurių tą dieną labai daug buvo suvažiavusių į atlaidus, labai patiko šaulių priesaika ir paradas. Iškilmingu maršu šauliai pražygiavo pro savo vadovybę į prad. mok. iškilmingan posėdin. Posėdį atidarė v-bos pirmininkas Klenauskas ir nupasaikėjo būrio veikimą. Nuo dienos įsikūrimo, t. y. 1930.VIII.16., buvo 8 susirinkimai, 6 vakarai su vaidinimais, 5 gegužinės. Būrys gan gausingas. Turi pasitikėjimą visuomenėje ir kariškai gerai paruoštas.

Reikia pasakyti, kad Stalgėnų būrys, nors ir neseniai suorganizuotas, bet drausmingas ir pasižymi savo veikimu. Daugiausia dirba būrio vadas Sriebalius daug laiko sugaišdamas nuo ūkio darbų. Jo pastangomis įsteigta ugniagesių k-da, kuriai pats ir vadovauja.

A n z e l m a s.

Kas nauja Tauragės šaulių gyvenime?

Vasarą, paprastai, daugumas išvažinėja ir visas judrumas turėtų sustoti, bet šiais metais Tauragėje pasirodė atvirkščiai. Vietos būrys suruošė Tauragės dvare dvi gegužines, iš kurių buvo pajamų per 700 lit. Rugpiūčio mėn. 23 d. buvo visos IV rinktinės kontrolinis šaudymas Tauragėje. Iš viso apskrities suvažiavo šauliai, kurie būriuose per pratimus buvo pasiekę geriausių šaudymo rezultatų. Buvo atlikti sunkūs pratimai iš 150 mtr. atstumo. Dauguma sąlygas atliko, nors oras buvo labai nepalankus. Daug vertingų ir labai gražių dovanų prizams suaukojo duosnioji Tauragės visuomenė. Sidabrinės taures laimėjo Laukuvos, Tauragės ir Švėkšnos šaulių būriai. Šios taures yra pereinamieji prizai. Geriausiai šaudęs šaulys Stonys iš Skaudvilės laimėjo trijų lempų radio aparatą, kiti laikrodžius, kostiumus, montekristus, smuiką, barometrą, odekoloną ir kit.

Toks įvykis, platesniu mastu, Tauragėje yra labai sveikintinas, nes būrių vadovybes priverčia susirūpinti savo šaulių geresniu paruošimu.

Vakare buvo draugiškas šaulių vakaras, kuriame grojo savo orkestras. Nors orkestras dar jaunutis, bet grojo neblogai, o toliau bus rimčiausias orkestras Tauragėje.

Jau eina pasiruošimai rudens manevrams, kurie šį rudenį busia labai įdomūs, nes dalyvausią Mažosios Lietuvos šauliai.

A. G.

K. S. K.-Kultus — K. Š. F. K.

Rugpiūčio 30 d. Kėdainiuose, šaulių futbolo aikštėje, buvo futbolo rungtynės tarp Kauno futbolo komandos K. S. K.-Kultus ir Kėdainių šaulių futbolo komandos K. Š. F. K. Rungtynės baigėsi 6:2 kauniečių naudai. Kėdainių šaulių rinktinėi trūko keturių žaidėjų, kuriuos pavadavo žymiai silpnesni.

A. D.

KSS I sen. — SSV Seminar 6:1.

Rugpiūčio 30 d. naujoji sporto aikštė turėjo įvykti futbolo rungtynės dėl pirmenybių. Pasivėlinus KSS žaidėjams į aikštę, žaidimas buvo pralaimėtas ir įvyko draugiškos rungtynės. KSS parodė labai gražų žaidimą ir laimėjo gan dideliu rezultatu. Nors KSS I komanda buvo iki šiol rimčiausioji kandidatė į lygos klasę, tačiau laiku neatėjimas į aikštę padarė jai didžiųjų kliūčių tos garbės pasiekti.

KSS I jun. — „Barkochba“ 5:2 (0:1).

Rugp. 31 d. buvo rungtynės dėl taures tarp KSS I ir „Barkochbos“ I jun. kom. KSS jun. komanda šias rungtynes laimėjo dideliu rezultatu. Dabar turės susitikti su stipriausia Klaipėdos krašto junjorų komanda, būtent KSS ir „Spielvereinigung“ MTV, kuri laikė šitą taure jau du metus, šiemet visai nepakliuvo į finalą.

V. Karalius.

Lenkų jaunimo militarizavimas.

Visa lenkų jaunuomenė militarizuota. Karišku jos parengimu rūpinasi ne tik valstybės įstaigos, bet ir tam tikros visuomeniškos organizacijos. Nemokyklinio amžiaus jaunuomenę organizuoja skautai, kurių eilėse yra 47.000, ir „Jaunuomenės sąjunga“, turinti per 170.000 narių.

Šių organizacijų nariai, paskirstyti į vienetus ne didesnius kaip kuopa, per 3 metus išėina gana plačią programą: rikiuotę, šaudymą, mokymą granatų, dujų, ryšių ir t. t. Išėjusieji nustatyta kursą, surenkami porai savaičių į stovyklas.

Visi moksleiviai karišką parengimą išėina per 2 metus. Tam dalykui skiriama 200 valandų. Einami visi pagrindiniai karo mokslai. Pagaliau mokymas baigiamas 6 savaičių stovykla.

Karo mokslų mokomi ne vien tik berniukai, bet ir mergaitės. Joms rengiami įvairūs kursai, pav.: karo administracijos, žvalgybos, chemiškos apsaugos ir k.

7 pėst. pulkas.

(Pirma vieta. Pernai antra).

Negalvok septintą pulką
Sporte sukapotį,
Bet ieškok tiktai gudrybių,
Kad už jų galėtum stoti.
Sporte pirmą vietą gauti
Jiems nuo Dievo duota,
Ir pralenkti nemanyki
Jų Kudricką nežabotą.
Jei jau bėgti — tai ir bėga
Jeigu mesti — meta
Ir žiūrėk, — jau jie pirmieji
Baigė sporto ratą.

5 pėst. pulkas.

(Antra vieta. Pernai trečia).

Penktas pulkas irgi biesas,
Jie kitų nebijo
Ir lengvai kitus aplenkę
Jau septintą pulką vijo.
Jei ne Stankus, tai septintam
„Strioko“ būt įvarę,
Bet jų mylimasai Stankus
Tik barjere pasikorė.
O šokimas, estafetės
Jiems paimt, tai juokas
Ir kitiems su jais varžytis
Baimė, ašaros ir striokas.

Karo Mokykla.

(Trečia vieta. Pernai pirmą).

O mokyklai kažkoks biesas
Koją jiems pakišo
Nenusisėkė kroskontri,
Starte juos pririšo.
Na, ir stoti jiems prieš vorą
Šiomet nepavyko
Ir laisva dėl jų vietelė
Tik trečia paliko.
Ieti, du šimtus išspausti
Jie dar sugebėjo,
Bet kitur jų dėtas triūsas
Nulėkė su vėju.

2 pėst. pulkas.

(Ketvirta vieta. Pernai penkta).

Antras pulkas irgi žino,
Kur tas šuo pakastas,
Kai jie sporte susitiko
Ir jų laikas prastas.
Šiomet jie kitaip jau stojo
Į sportsmenų eilę,
O visiems jų konkurentams
Išgalando peilį.
Na ir, žinoma, pavyko
Truputį pirmyn pašokti,
Iš eilės ketvirtą vietą
Šiomet jiems pavogti.

8 pėst. pulkas.

(Penkta vieta. Pernai dešimta).

O aštuntas, tai tikriausiai
Šiomet cūdus rodo,
Jau matyt, kad paskutiniams
Jiems tupėt nubodo.
Sportininkai, kaip iš maišo
Jiems nauji vis lenda,
Sporte per penkius prašoka
Futbole septintą rango.
Nusigando šiomet viskas
Prieš aštuntą pulką,

Kai pamatė jų bėgimą,
Taikliai jų kulką.

9 pėst. pulkas.

(Šešta vieta. Pernai aštunta).

Vyteniečiai irgi mandrūs
Sporte šiomet buvo,
Nes, aštuntoj vietoj likę,
Jau į šestąją pakliuvo.
Iš kažin kur trauktas Zaksas
Kartimi į aukštį šoko
Na, o Vabalų rekordui
Jau sudarė strioko.
Jie, matyti, taip pat supranta
Sporte gerą vietą,
Jei jau rungtis, tai ir rungtis —
Žūtį ar laimėti.

Aviacija.

(Septinta vieta. Pernai vienuolikta).

Hm... dabar, mat, toks jau laikas
Aeroplanai tobulėja
Na, su juo kartu lakūnas
Tobulėti spėja.
Jei jau mašina kasdieną
Naują greitį rodo,
Tai lakūnas irgi stengias
Naujo ką parodyt.
Ir, žiūrėk, jau jie septintą
Šiomet vietą gavo
Ir kartu jie paragavo
Ko dar neragavo.

4 pėst. pulkas.

(Aštunta vieta. Pernai septinta).

Galvas laužo ir galvoja,
Kaip tai atsitiko,
Pernai aplenkė devintą pulką,
Šiomet jau juos paliko.
Rodos, bėgo ir storijos,
Prakaitą jie liejo,
Nesupranta mindaugiečiai,
Kaip velniop viskas nuėjo.
Gal klaida čia išibrovė,
Gal juos kas apgavo,
Nes tokio jie malonumo
Amžinai dar neragavo.

Kavalerijos rinktinė — ulonų ir gusarų pulkai.

(Devinta vieta. Pernai ulonų devinta, gusarų keturiolikta).

Kavalerija šiomet sumanė
Rimtą šposą padaryti
Susijungus, susibūrus
Vis naujas dalis pavyti.
Mato, kad jų jėgos silpnos,
Bėgti kojos menkos,
Stumti rutulį ar diską mesti
„Blozno“ jų, mat, rankos.
Na, o bendrą darbą dirbant
Naujo jie parodė,
Nors ulonai vietoj liko,
Bet gusarai smogė.

2 artil. pulkas.

(Dešimta vieta. Pernai šešta).

Jei kautynės šiandie vyksta,
Pirma pėstininkai stoja,
O tarp jų dar viduryje
Ir raiti kovoja.
O jau artilerija iš tolo
Priešą iš armotų šaudo

Ten skirta jiems vieta,
Jie iš ten ir maudo.

Tą labai gerai suprato,
Antras pulkas atsitraukė,
Vietoje šeštos jie vietelės
Dešimtos sulaukė.

4 artil. pulkas.

(Vienuolikta vieta. Pernai nedalyvavo).

Vilkaviškio pulkas pernai
Sporte supasavo,
Nes sumanė nupenėti
Sporto vyrus savo.
Kiekvienais jei metais rungtis,
Niekas neišeina
Mat, jau toks ten sporto kraštas —
Kam dar laiką gaišti.
Ir kuomet šiomet užklupo,
Tuoj kiti pabalo.
Trečią vietą jie išlupo,
Tik iš kito galo.

Atskira artil. grupė.

(Dvylikta vieta. Pernai paskutinė)

Šių drąsių artileristų sauja
Šiomet daug norėjo,
Kad apsuktų pernykščią vorą,
Pastangas jie dėjo.
Bet čia kažkodėl neklausė
Tų smarkiujų norų.
Tvarkėsi, dalis kilnojo
Šiaip po visą vorą.
Vėl dėl paskutinės vietos
Teko jiems kariauti
Bet nelaimė — nepavyko
Paskutinę vietą gauti.

3 artil. pulkas.

(Paskutinė vieta. Pernai trečia iš galo).

Nugalėtojai iš kito galo
Trečias pulkas liko.
Na, ir ši geroji vieta
Artilerijai pritiko.
Jie išdrožia paskutiniai,
Daug vargų pamatę,
Daug čia prakaito padėję
Per tą sporto ratą.
Artilerija, mat, priešą
Iš toli apšaudo,
Tai ir paskutinę vietą
Ji tiktai tegaudo.

Pastaba:

(1 pėst. pulkas ir technikos rinktinė).

Pirmas pulkas šiomet švenčia —
Sporto jiems nereikia.
Gediminas nesportavo,
Tai ir jie jį peikią.
Tegu sau kiti sportuoja,
Tegu kojas laužo:
„Kam mums reikia tos biaurybės,
Amato padaužul!“
Technikos rinktinė irgi švenčia —
Sportas nepatiko,
O motorizuotą išgalvoti sportą
Šiomet nepavyko.
Jie, mat, stengias išgalvoti
Bėgti mašinėlę.
Ją išspraudus tarp bėgiko kojų,
Lėks jis, kaip patėlęs.

Bernat.

Kas buvo Nobelis.

Nobelio nebėra. Jis mirė. Tačiau jo vardo fondas kasmet minimas viso pasaulio laikraščiuose.

Alfredas Nobelis buvo švedas, inžinieriaus sūnus. Gimė 1833 m. Jo tėvas dirbo Rusijoje. Sūnus kurį laiką padėjo tėvui ir parodė nepaprastų gabumų technikos srity.

Turėdamas 17 metų amžiaus, Alfredas išvyko į Ameriką mokytis. Grįžęs iš Amerikos gyveno Švedijoje ir tyrinėjo sprogstamąsias medžiagas. 1861 m. išrado nitrogliceriną.

Netrukus Nobelio dirbtuvėje įvyko sproginimas. Žuvo keletas žmonių. Visas kraštas baisiai pasipiktino. Vyriausybė uždraudė statyti naują dirbtuvę arti Stokholmo. Provincijoje taip pat visi jo kratėsi. Tada Nobelis buvo priverstas savo dirbtuvę įrengti viename laive Melaro ežere. Bet ir čia pakraščiu gyventojai, bijodami sproginimo, neprisileisdavo to laivo prie kranto.

Tačiau sprogstamoji medžiaga buvo naudinga ir pelninga. Tatai nugalėjo žmonių baimę. Atsirado žmonių, kurie davė pinigų didelei dirbtuvei pastatyti, o švedų valdžia leido naują sprogstamą medžiagą vartoti tunelių statyboje.

1867 m. Nobelis išrado iki tol negirdėtą jėgos sprogstamą medžiagą — dinamitą. Naujas išradimas tuojau pagarsėjo visa eile kruvinių katastrofų. Nobelio agentai atsisakė platinti jo dirbinius. Laidai nebepriimdavo jo siuntinių. Taigi Nobelio įmonė žlugo.

Tada Nobelis iškeliavo į Ameriką. Ten jis sunkiai gavo butą, nes visi jo bijojo, kaip ugnies. Tačiau jis nenusiminė. Jis vis dirbo. Pagaliau jam pasisekė suorganizuoti net keletą dinamito dirbtuvių Amerikoje ir Europoje. Po dinamito jis išrado dar svarbesnių sprogstamų medžiagų — kalestitą, kordidą, o paskum bedūminį paraką.

Per visą gyvenimą daug vargęs, Nobelis senatvėje tapo turtingas. Savo turtus jis norėjo sunaudoti geram tikslui.

Jis buvo didžiausias karo priešininkas. Jis sakė: „Norėčiau išrasti sprogstamąją medžiagą tokios baisios jėgos, kuri padarytų karą visiškai negalimu. Tą pat dieną, kai du kariuomenės korpai galės vienas kitą sunaikinti per dvi minutes, civilizuotos tautos sudrebės nuo siaubo ir atšauks savo kariuomenes“. Štai kokios buvo jo svajonės. Bet priešingai, jo išradimai karų nepanaikino, o dar daugiau juos paskatino.

Mirdamas Nobelis iš savo turto paskyrė 31 milijoną kronų į fondą pasaulinei kultūrai remti. Iš šio fondo kasmet išmokamos penkios premijos: 3 — už žymiausias išradimus chemijoje, fizikoje ir medicinoje, 1 — už žymesnę literatūros darbą ir 1 — už taikos propagandą. Tas premijas skiria švedų mokslo įstaigos įvairių kraštų mokslininkams, rašytojams ir taikos skelbėjams.

Alfredas Nobelis mirė 1896 m.

Seniausias medis.

Seniausias gyvas medis auga Afrikos pietuose, vietovėje, vadinamoje Santa Maria del Tule. Tą medį atrado vokiečių mokslininkas Aleksandras Humboldtas, keliaudamas mokslo reikalais per atogrąžų Afriką.

To medžio kamienas turi storio arti 40 m. Mokslininkų ir tyrinėtojų skaičiavimu, jis yra mažiausiai 5000 metų. Tą gilios senovės medį ir vietiniai gyventojai gerbia ir tyrinėtojų neleidžia jo gręžti.

Pabaltijo futbolo turnyras.

Pabaltijo futbolo turnyras. Rugpiūčio mėn. 30 — 31 ir rugsėjo 1 d. d. Estijos sostinėje, Taline, įvyko Pabaltijo futbolo turnyras, kurį laimėjo Estija, pirmose rungtynėse nugalėjusi Lietuvą 2:0 (1:0) ir finale Latviją 3:1 (1:1).

Pirmosios rungtynės įvyko tarp Lietuvos ir Estijos. Dar toli prieš rungtynių pradžią didžiulis Talino stadionas prigužėjo pilnas žmonių, kurių apytikriai buvo susirinkę apie 5000.

Lygiai 5 val. pasigirsta iškilmingo sutikimo maršo garsai, tai atvyksta Estijos valstybės galva savo adjutanto ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos futbolo lygų atstovų lydymas. Po iškilmingų ceremonijų ir priesaikos prasideda ir pačios rungtynės.

Lietuviams tenka žaisti prieš saulę ir vėją. Pirmos dešimtys žaidimo minučių praeina be kieno nors žymios persvaros. Lietuvos rinktinė parodo turtingesnę, kombinacinę žaidimą. Technškai irgi lietuviai dominavo. 13 min. iš tolimo smūgio estai užrašo stadiono lentoj 1:0 savo naudai. Kornerių 4:2 estų naudai. Antrame kėliny 4 min. estai iš abzaity įmuša dar vieną ir paskutinį golą. Nors golas ir neteisingas, tačiau teisėjas užskaito. Kornerių santykis 2:1 Lietuvos naudai. Bendrai, šias rungtynes tenka skaityti vienas iš įdomiausių turnyre. Mūsų gynimas, ypač vartininkas, pasirodė pilnoj aukštumoje. Forvardai nors ir parodė labai tikslų ir gražų žaidimą, bet ilgas delsimas ir sviedinio „statymas ant kojos“ prie priešų vartų konkrečių rezultatų nedavė.

Rungtynės Lietuva — Latvija pasibaigė 0:1 latvių naudai. Vienintelis golas buvo įmuštas pirmame kėlinyje 11 min. Bendrai, rungtynės buvo ne tokios įdomios, kaip kad pirmą dieną. Pas mūsų žaidėjus jaučiamas nuovargis ir labai nevykęs žaidėjų persigrupavimas. Nuo didesnio pralaimėjimo Lietuvos rinktinę išgelbėjo vartininkas Abramikas.

Rugsėjo mėn. 1 d. žaidė Estija — Latvija. Stadionas vėl pilnas. Ypač daug kareivių, kurie komandomis leidžiami veltui į stadioną. Už tai jie prireikus palaiko tvarką, kuri, reikia pripažinti, per visas turnyro dienas buvo pavyzdinga.

Jau iš anksto buvo spėjama, kad turnyro laimėtoju liks Estija, kuri 1930 m. turnyre liko „nuskriausta“, pasilikdama trečiojoje vietoje. Ir visų estų viltis išsipildė. Turnyrą laimi estai sumušdami latvius 3:1 (1:1).

Po rungtynių nugalėtojams buvo įteikta taurė, dovanos ir gausūs sveikinimai.

Beje, tenka dar paminėti, kad Lietuvos rinktinė buvo sudaryta vien iš Kauno klišių žaidėjų, nes numatyti klaipėdiečiai paskutinėje minutėje prieš važiavimą į turnyrą važiuoti atsisakė. Jų dalyvavimas gal būtų davęs visai kitokių turnyro rezultatų.

Mussolini — plaukikas.

Žymus italų fašistų vadas Mussolini, važinėdamas automobiliu, aplankė jūrų maudymosi vietas Ričionoje. Šioje vietoje jis besimaudydamas nuplaukė be poilsio daugiau dviejų mylių atstumą. Mussolini plaukiko rolėje sukėlė didžiausios sensacijos vietos gyventojų tarpe. Dešimtys valčių lydėjo jį, o fotografai įvairiose pozose jį fotografavo.

Kai Mussolini vakare atvyko į plažą, jis buvo didelės vaikų minios apsuptas; šiems vaikams fašistų partija suruošė šventę savo vadui pagerbti.

Balti dantys

daro kiekvieną veidą simpatišku ir gražiu. Dažnai tik vieną kartą išvalius dantis su puikiai gaivinančia dantų pasta — Chlorodont pasiekiamas nuostabus dantų ir jų šoninio paviršiaus dramblio kaulo baltumo, naudojantis vien tik tam tikslui mūsų pagamintu dantų šepetuku — Chlorodont su specialiai įtaisytomis dantims šeriais. Užsilikusios dantų tarpeliuose maisto liekanos, kurios paprastai ir yra blogo burnos kvapo priežastis, tuo būdu grynai išvalomos. Tikra tik mėlynaj žaliuose originaliuose įpakavimuose su antrašte Chlorodont. Pameginkite pirmiau su viena tuba už Lit. 1:50; didelė tuba Lit. 2:50; gaunama visur.

Kurčių-nebylių olimpiada.

Rugpjūčio mėn. 20 — 25 d. Niurenbergo stadione buvo „nebylių olimpiada“.

Šioji rengiamoji olimpiada pasauly sukėlė sensaciją, nes pasaulio istorijoje nėra žinoma tokio įvykio. Kalbamos olimpiados rungtynėse dalyvavo apie 500 žmonių-nebylių. Prancūzijos vyriausybė kurčių-nebylių sąjungai asignavo 180.000 frankų sportininkams paruošti. Sportinis paruošimas olimpiadai buvo vykdomas Bulono miške.

Konstantinopolio menkėjimas. Konstantinopolis prieš karą buvo vienas iš didžiausių pasaulio miestų. Jis buvo Turku valstybės sostinė. Po didžiajam karui turkai persikėlė savo valstybės centrą į Mažąją Aziją, į Angoros (turkiškai Ankara) miestą. Nuo to laiko Konstantinopolis pradėjo eiti menkyn. Dar 1927 metais jame buvo 690.735 gyventojai, o dabar tėra tik apie 580.000, nė pusės to, kai buvo prieš karą.

Nauji leidiniai.

Ūkininko skaitymai, 10 nr. **Ben Huras.** II dalis. Lauktasis karalius. Iš Lewis'o Wallace'o romano sudarė S. Aleksandravičius. Redagavo Liudas Gira. „Pažangos“ B-vės leidinys. Kaunas. 1931 metai. 64 psl. Kaina 30 centų.

Šviesos Keliai. Moksleiviams skiriamas mėnesinis žurnalas. 1931 m. rugpjūčio mėn. Nr. 8(10). Redaguoja Motiejus Miškinis. Kaina 1,50 lit.

Mūsų Girios. Miškininkystės žurnalas. 1931 m. liepos — rugpjūčio mėn. Nr. 4(12). Redaktorius dipl. miškin. J. Kuprionis. Leidėjas Lietuvos Miškininkų Sąjunga. Atskiro Nr. kaina 2 lt.

Žemės Ūkis. Žemės ūkio mokslo žurnalas. 8 Nr. 1931 m. rugpjūčio mėn. Leidžia žemės ūkio rūmai. Redaktorius agr. dr. J. Krikščiūnas.

Vairas. Mėnesinis kultūros žurnalas. 1931 m. rugsėjo mėn. Nr. 9, III t. Leidžia „Pažangos“ b-vė. Atsakomasis redaktorius — J. Lapėnas. Kaina 5 lt.

Redakcijos atsakymai.

G. Mauro „Kai kaimuose vyrai nerimo“, Zig-zag'o „Išdavikai“ ir Algirdo K. Subatiečio „Už gražiąją Tėvynę!“ atidavėme kartiniui žurnalui „Lietuvos Karo Invalidas“ ir š. m. leidiny buvo įdėta. Norintieji gauti honorarą arba žurnalą, gali kreiptis į to žurnalo redaktorių p. A. Kuosą (Kaunas, Bažnyčios g-vė 1 nr.).

Galvosūkių 35 nr. sprendimas.

I.

Be drausmės negali būti armijos ir griežta drausmė yra visose armijose.

Generolas Ž u k a u s k a s.

II.

10	15	8	1
4	5	14	11
13	12	3	6
7	2	9	16

III.

Raistas. Maistas. Vaistas.

Gerai išsprendė tik po du galvosūkius ir gauna po 1 tašką šie asmens: 1) vyr pusk. K. Mikėnas (ŠRS); 2) L. Briedis (VŠ); 3) A. Kotleris (III p. d. št.).

Galvosūkis 37 nr.

(Abu vert. 2 tšk.).

I.

— KARYS | ARS
— URS | TUU
— PRY
— KYS
— KYS
— KYS
—

Raides reikia pakeisti skaitmenimis ir gauti gerą dalybos veiksmą.

Vienodos raidės turi reikšti vienodus skaičius.

Alf. Do - ius.

II.

Ant 16 popieriukų parašykite 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ir 16. Po to, pasistenkite popieriukus sudėti (po 4 į eilę) į 4 eiles taip, kad skaičių suma tiesiomis linijomis iš-eitų kiekvienoj eilėj po 34.

Sedulos ainy s.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus
ŪKIO BANKE
Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuošimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Tautpymo dėžutės. Visos bankinės operac.
LIETUVOS KOPERACIJOS BANKAS
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai). Tel. 104, 746, 922

Naudokitės proga!

Dar galima gauti „KARIO“ komplektų —
jubiliejinių 1930 — Vytauto Didžiojo — metų

Tik už 8 litus

Graži, didžiulė 1000 su viršum psl. knyga. Daugiau ne 1000 įdomių iliustracijų ir 52 dideli paveikslai.

Turiny daug svarbios, nesenstančios medžiagos

Čia randame tokius skyrius: 1. Vytautas Didysis ir jo sukaktis. 2. Vilnius. 3. Kariuomenės gyvenimas. 4. Karių švietimas, mokymas ir auklėjimas. 5. Biografijos ir nekrologai. 6. Karyba ir technika. 7. Kariai — savanoriai, šauliai ir škautai. 8. Kariškas jaunimo paruošimas ir mūsų mokyklos. 9. Istorija, legendos ir atsiminimai. 10. Sportas, fizinis kūno lavinimas, sveikata ir blaivybė. 11. Beletristika. 12. Eilėraščiai. 13. Feljetonai. 14. Svetimi kraštai, valstybės ir jų kariuomenės. 15. Juokai, anekdotai, karikatūros ir kiti.

Adresas: Kaunas, „Kario“ administracija.